ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์

ปริญญานิพนธ์

ของ

อังคณา แวซอเหาะ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

พฤษภาคม 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์

บทคัดย่อ

ของ

อังคณา แวซอเหาะ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
พฤษภาคม 2547

อังคณา แวซอเหาะ. (2547). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์.* ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พัชรา สุทธิสำแดง.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยด้านส่วนตัวของนักศึกษา ด้านห้องสมุด และด้านการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัวของนักศึกษา ด้านห้องสมุด และด้านการเรียนการสอนกับระดับความถี่ในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม ทั้งภาคปกติ และภาคสมทบ ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 จากสาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ และสาขาวิชาวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 260 คน โดยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเชิงสมมุติแบบมีเงื่อนไข และเป็นคำถามมาตรประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่า F-test

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา ปรากฏว่า ลักษณะส่วนตัวของนักศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุด ในระดับปานกลาง ลักษณะของห้องสมุดเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดในระดับมากในทุกด้าน ทั้งด้านสภาพแวดล้อม ด้านทรัพยากรสารสนเทศ และด้านบริการ และลักษณะการเรียนการสอนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุด ในระดับมากเช่นกัน

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัวของนักศึกษา ด้านห้องสมุด และด้านการเรียนการสอนกับความถี่ในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านส่วนตัวของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษา โดยนักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดมาก และปานกลางมีลักษณะส่วนตัวที่ส่งผลต่อระดับความถี่การใช้ห้องสมุดมากกว่านักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดน้อย ส่วนปัจจัยด้านห้องสมุด และปัจจัยด้านการเรียนการสอนไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษา

FACTORS AFFECTING STUDENTS' LIBRARY USE AT RAJAMANGALA INSTITUTE OF TECHNOLOGY, THEWES CAMPUS

AN ABSTRACT

BY

ANGKHANA WESOHO

Presented in partial fulfillment of the requirements for

the Master of Arts degree in Library and Information Science

at Srinakharinwirot University

May 2004

Angkhana Wesoho. (2004). *Factors Affecting Students' Library Use at Rajamangala Institute of Technology, Thewes Campus.* Master Thesis, M.A. (Library and Information Science). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc.Prof. Suphat Songsaengchan, Assist. Prof. Patchara Suthisumdang.

The purposes of this study were to investigate the levels of the three factors: the students' personal characteristic, the library conditions, and the study and teaching methods which affected the students' library use as well as to find out a correlation between those factors and the frequency of their library use. Multistage random sampling method was applied to draw a sample of 260 of the first and the second year undergraduate students in both full-time and part-time of Rajamangala Institute of Technology, Thewes Campus. Their major areas were Electrical, Mechanical, Industrial and Electronics Engineering. A rating scale questionnaire was developed to collect data, which were further analyzed by descriptive statistics and F-test.

The results revealed that:

1. The three factors affected the students' library use at a different level: the students' personal characteristic affected their library use at a moderate level, while the library conditions consisted of environment, information resources and library services as well as the study and teaching methods affected the students' library use at a high level.

2. There was a correlation between the students' personal characteristic and the frequency of the students' library use. The students who used the library at a high and a moderate level showed more correlation between their personal characteristic and the frequency of their library use than those who used the library at a low level. While there were no correlation among the library conditions, the study and teaching methods and the frequency of the students' library use.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์

ของ
นางสาวอังคณา แวซอเหาะ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาภรณ์ หะวานนท์)
วันที่ 18 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2547

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชรา สุทธิสำแดง)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นุชรี ตรีโลจน์วงศ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์บุญยืน จันทร์สว่าง)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดี จากรองศาสตราจารย์ สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ พัชรา สุทธิสำแดง กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของปริญญานิพนธ์นี้ ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาตราจารย์ นุชรี ตรีโลจน์วงศ์ และอาจารย์ บุญยืน จันทร์สว่าง ที่ร่วมเป็นกรรมการสอบปากเปล่า ตลอดจนให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ซึ่งทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีในการศึกษาตลอดหลักสูตรครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้อำนวยการวิทยาเขตเทเวศร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล อาจารย์ประจำสาขาวิชาต่าง ๆ ทุกท่านของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ รวมทั้งนักศึกษาทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาตราจารย์ สุธาทิพย์ เกียรติวานิช ที่กรุณาให้ข้อมูลต่าง ๆ ของห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ ตลอดจนให้คำแนะนำในการเขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษครั้งนี้

ขอขอบคุณสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ที่ให้ทุนอุดหนุนสำหรับการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทครั้งนี้

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ให้ทุนอุดหนุนสำหรับทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณคุณชาลี และคุณหนู แวซอเหาะ ที่คอยเป็นกำลังใจ และให้การสนับสนุนทุนทรัพย์ในการศึกษาแก่ผู้วิจัยตลอดเวลา

ขอขอบคุณคุณสนทยา สาลี คุณอัญชลี ตุ้มทอง คุณสมฤดี หัตถาพงษ์ คุณรัชนี กิตติรังสี และเพื่อนบรรณารักษ์รุ่น 15 ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจอย่างดีเสมอมาในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

อังคณา แวซอเหาะ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
	ความสำคัญของการวิจัย	3
	ขอบเขตของการวิจัย	3
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	3
	ตัวแปรที่ศึกษา	3
	นิยามศัพท์เฉพาะ	4
	สมมุติฐานการวิจัย	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
	ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา	6
	วัตถุประสงค์ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา	6
	ความสำคัญของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา	7
	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ห้องสมุด	7
	ลักษณะนิสัยส่วนตัวของนักศึกษา	7
	ลักษณะของห้องสมุด	8
	ลักษณะการเรียนการสอน	10
	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์	11
	ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์	16
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
	งานวิจัยในต่างประเทศ	18
	งานวิจัยในประเทศ	21
3	วิธีดำเนินการวิจัย	25
	การกำหนดประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	25
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	26
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	27
	การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	27
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	29
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	29
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	29
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	41
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	41
	สมมุติฐานการวิจัย	41
	วิธีดำเนินการวิจัย	41
	สรุปผลการวิจัย	42
	อภิปรายผล	43
	ข้อเสนอแนะสำหรับห้องสมุด	47
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	48
บรรณานุกรม		49
ภาคผนวก		54
	ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย	55
	ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	57
ประวัติย่อผู้วิจัย		64

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรจำแนกตามสาขาวิชา	25
2	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาขาวิชา	26
3	ค่าร้อยละสถานภาพส่วนตัวของนักศึกษา จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา	30
4	ค่าร้อยละของระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษา	31
5	ลักษณะส่วนตัวของนักศึกษาที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุด	32
6	ลักษณะของห้องสมุดที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา	33
7	ลักษณะการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา	36
8	เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดด้านส่วนตัวของนักศึกษา จำแนกตามระดับความถี่การใช้ห้องสมุด	37
9	เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดด้านส่วนตัวของนักศึกษา จำแนกตามระดับความถี่การใช้ห้องสมุดที่พบความแตกต่างเป็นรายคู่	37
10	เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดด้านห้องสมุด จำแนกตามระดับความถี่การใช้ห้องสมุด	38
11	เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดด้านห้องสมุด ในด้านสภาพแวดล้อม จำแนกตามระดับความถี่การใช้ห้องสมุดที่พบความแตกต่างเป็นรายคู่	39
12	เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดด้านการเรียนการสอน จำแนกตามระดับความถี่การใช้ห้องสมุด	40

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ เป็นสถานบันการศึกษาเก่าแก่ที่ทำหน้าที่ผลิตครูผู้สอนวิชาชีพเฉพาะสาขาให้แก่สถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งเป็นสถาบันที่ผลิตบุคลากรในสาขาวิชาชีพออกสู่ตลาดงานโดยมีปรัญชาการศึกษา คือมุ่งพัฒนากำลังคนให้มีคุณสมบัติพร้อมที่จะประยุกต์ และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศไทย สถาบันได้เปิดดำเนินการตั้งแต่วันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2491 โดยเปิดสอนในหลักสูตรประกาศนียบัตร ปป., ปกศ., ปม.อ., ปม.วส., ปวส., ปม. ช่างอุตสาหกรรม และหลักสูตรประกาศนียบัตรเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) เทียบเท่าปริญญาตรี แต่ปัจจุบันได้เปิดสอนในระดับปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี ทั้งภาคปกติ และภาคสมทบ หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต แบ่งออกเป็น 4 สาขา คือ สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ และสาขาวิชาวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ สถาบันได้กำหนดคุณภาพของผู้ที่จะสำเร็จการศึกษาไว้ว่าจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานอย่างแท้จริง ซึ่งต้องประกอบด้วยความรู้ทางวิชาการ ความรู้ทั่ว ๆ ไป และทักษะในงานวิชาชีพ อีกทั้งสามารถอธิบาย วิเคราะห์ และปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องแม่นยำ รวมทั้งมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ (อนันต์ วงศ์กระจ่าง. 2541 : 67-70 ; สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์. 2544ข : แผ่นพับ)

ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ เปิดให้บริการแก่คณาจารย์ เจ้าหน้าที่และนักศึกษาเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2496 ต่อมาในปี พ.ศ 2522 คณะวิศวกรรมเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลได้ขอยืมใช้สถานที่ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ เพื่อเปิดการเรียนการสอนในระหว่างที่รอการก่อสร้างอาคารสถานที่ของคณะวิศวกรรมเทคโนโลยี ณ ศูนย์กลางราชมงคล ตำบลคลองหก อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี คณบดีคณะวิศวกรรมเทคโนโลยีซึ่งขณะนั้นได้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาเขตเทเวศร์ด้วย เห็นควรให้คณะวิศวกรรมเทคโนโลยีจัดตั้งห้องสมุดอยู่ในบริเวณเดียวกันกับห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ เพื่อความสะดวกในการให้บริการแก่ผู้ใช้ จวบจนกระทั่ง พ.ศ. 2537 เมื่อคณะวิศวกรรมเทคโนโลยีย้ายไปอยู่ศูนย์กลางราชมงคล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลได้เข้ามาขอยืมใช้สถานที่ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ เพื่อเปิดการเรียนการสอนในระหว่างที่รอการก่อสร้างอาคารสถานที่ รวมทั้งได้จัดตั้งห้องสมุดในบริเวณเดียวกันกับห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ เช่นเดียวกับคณะวิศวกรรมเทคโนโลยี จวบจนคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมย้ายไปอยู่ศูนย์กลางราชมงคล ในปี พ.ศ. 2542 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ จึงเปิดให้บริการเฉพาะคณาจารย์ เจ้าหน้าที่และนักศึกษาของสถาบันนับแต่นั้นมา โดยจัดให้มีบริการต่าง ๆ เช่น บริการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศ บริการตอบคำถาม บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศจากฐานข้อมูลห้องสมุด (Me-Lib) บริการวิทยานิพนธ์/โครงงาน บริการหลักสูตรรายวิชาของสถาบัน บริการโสตทัศนวัสดุ บริการห้องศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self Access Center) บริการอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

การศึกษาระดับอุดมศึกษามุ่งส่งเสริมให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง โดยเฉพาะในสายวิชาชีพ นอกจากต้องเรียนในห้องเรียนควบคู่กับการฝึกทักษะในห้องปฏิบัติการแล้วจำเป็นอย่างยิ่งที่นักศึกษาต้องค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากห้องเรียน เพื่อให้ทันต่อวิทยาการ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาในปัจจุบัน และแหล่งที่จะสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ดีภายในสถาบัน ก็คือห้องสมุด เนื่องจากห้องสมุดเป็นแหล่งรวบรวมและเผยแพร่สารสนเทศต่าง ๆ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของหนังสือ วารสาร เทปวิดีทัศน์ เทปบันทึกเสียง แผ่นซีดี ฐานข้อมูลต่าง ๆ เป็นต้น อันเป็นหัวใจของการศึกษาที่นักศึกษาสามารถเข้ามาแสวงหาความรู้ได้โดยอิสระ

ห้องสมุดมีหน้าที่ให้บริการ และเป้าหมายของการบริการ คือ ความพึงพอใจของผู้ใช้ ฉะนั้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้ห้องสมุดของผู้ใช้ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางแผนด้านการบริการของห้องสมุด จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ห้องสมุดของผู้ใช้ที่เป็นนักศึกษาที่ผ่านมา พบว่า นักศึกษามีเหตุผลที่แตกต่างกันในการตัดสินใจเข้าใช้ห้องสมุดสามารถแยกเป็นประเด็นต่าง ๆ คือ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตัวของนักศึกษา ดังงานวิจัยของฮาร์เรล (Harrell. 1988 : Online) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของนักศึกษา พบว่า ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเข้าใช้ห้องสมุดของนักศึกษา คือ จำนวนหน่วยกิตทั้งหมดที่นักศึกษาได้ลงทะเบียนในภาคเรียนนั้น และจำนวนชั่วโมงที่นักศึกษาอยู่ภายในมหาวิทยาลัยในแต่ละวัน นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ สมาน ลอยฟ้า และลำปาง แม่นมาตย์ (2529 : 81) ที่ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่าองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา คือ นิสัยชอบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง นิสัยรักการอ่าน และผลการเรียน ในขณะเดียวกันงานวิจัยของ ไพจิตร เกิดอยู่ (2540 : บทคัดย่อ) พบว่าเหตุผลที่นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุด เพราะต้องการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในสาขาวิชาที่ศึกษาอยู่ ต้องการอ่านหนังสือพิมพ์ และติดตามความเคลื่อนไหวกับเหตุการณ์ของประเทศ และของโลกปัจจุบันที่ตนเองสนใจ นอกจากนี้ยังพบว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด ก็เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการตัดสินใจเข้าใช้ห้องสมุดของนักศึกษา ดังงานวิจัยของ จลีพร โกลากุล, สรชัย พิศาลบุตร และ เบญจวรรณ อัครโชติภานิชย์ (2527 : 72) ที่ศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุที่มีผลต่อการมาใช้และไม่มาใช้ห้องสมุดทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า สาเหตุที่ทำให้นิสิตมาใช้บริการสถาบันวิทยบริการ คือ ความสะดวกในการเดินทางมาใช้ ช่วงวันและเวลาปิด-เปิดห้องสมุด การให้บริการของเจ้าหน้าที่ และบรรยากาศในห้องสมุด และสาเหตุที่ทำให้นิสิตไม่ไปใช้บริการสถาบันวิทยบริการ คือ ระยะเวลาที่ต้องใช้ในการเดินทางไปห้องสมุด และจำนวนหนังสือที่จำเป็นต้องใช้มีน้อย นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ สุพัตรา แอบเนียม (2537 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา พบว่า สาเหตุที่ทำให้นักศึกษาไม่ใช้บริการห้องสมุด เนื่องจากช่วงเวลาเปิดบริการของห้องสมุดไม่ตรงกับเวลาว่าง

นอกจากทั้งสองประเด็นดังกล่าวแล้ว ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอนภายในสถาบันการศึกษา ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่สามารถจูงใจนักศึกษาให้เข้าใช้ห้องสมุดเช่นกัน ดังงานวิจัยของแดเนิล (Daniel. 1984 : 2917-A) ที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการสอนของอาจารย์กับความถี่ในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย 3 แห่งในไนจีเรีย พบว่า วิธีการสอนของอาจารย์และการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามีความสัมพันธ์กัน นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ ประภารัตน์ นววิภาพันธ์ (2540 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาถึงความต้องการใช้หอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่านักศึกษาใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้าประกอบการทำรายงาน และภาคนิพนธ์

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่า การใช้ห้องสมุดของนักศึกษาเกิดจากสาเหตุที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงสาเหตุต่าง ๆ เพื่อให้ได้ผลสรุปในรูปของปัจจัยว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดโดยจะศึกษากับนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ โดยแยกเป็น 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านส่วนตัวของนักศึกษา ด้านห้องสมุด และด้านการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อนำผลวิจัยที่ได้ไปใช้ประกอบการวางแผนการดำเนินงานของห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยด้านส่วนตัวของนักศึกษา ด้านห้องสมุด และด้านการเรียนการสอน ที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัวของนักศึกษา ด้านห้องสมุด และด้านการเรียนการสอน กับระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงสถานะของปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ เพื่อเสริมสร้าง หรือรักษาสถานะของปัจจัยที่มีอยู่มิให้ลดต่ำลง และให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดตลอดไป ในขณะเดียวกันผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำมาพิจารณาปรับปรุงการบริการของห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม ทั้งภาคปกติ และภาคสมทบ ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 จาก 4 สาขาวิชา คือ วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมอุตสาหการ วิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2545 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ จำนวน 392 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม ทั้งภาคปกติ และภาคสมทบ ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 จาก 4 สาขาวิชา ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2545 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ ได้มาโดยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) จำนวน 260 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุด
   - 1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัวของนักศึกษา
   - 1.2 ปัจจัยด้านห้องสมุด
     - 1.2.1 สภาพแวดล้อม
     - 1.2.2 ทรัพยากรสารสนเทศ
     - 1.2.3 การบริการ
   - 1.3 ปัจจัยด้านการเรียนการสอน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับความถี่การใช้ห้องสมุด

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุด หมายถึง ผลรวมของสาเหตุต่าง ๆ ที่ส่งผลให้นักศึกษาเข้าใช้บริการของห้องสมุด โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัวของนักศึกษา หมายถึง ความสนใจในการอ่าน ความอยากรู้อยากเห็น และความสนใจในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมที่ต้องการทราบข้อมูล ข่าวสาร เพื่อสนองความต้องการของนักศึกษาในด้านความรู้ ทักษะ และประสบการณ์

1.2 ปัจจัยด้านห้องสมุด หมายถึง สภาพต่าง ๆ ของห้องสมุดโดยแยกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1.2.1 สภาพแวดล้อม หมายถึง ความเหมาะสม และความสะดวกสบายของสถานที่ตั้งของห้องสมุด ที่นักศึกษาสามารถไปมาได้สะดวก รวมทั้งบรรยากาศภายในห้องสมุดที่เหมาะกับการศึกษาค้นคว้า เช่น แสงสว่างที่พอเหมาะ อุณหภูมิที่พอเหมาะ ปราศจากเสียงดังรบกวน บริเวณที่นั่งที่เหมาะสมเป็นสัดส่วน และจำนวนที่นั่งเพียงพอ เป็นต้น

1.2.2 ทรัพยากรสารสนเทศ หมายถึง คุณภาพของทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ (เช่น หนังสือ ตำราทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ โครงงาน วารสาร เอกสารต่างๆ สิ่งพิมพ์ และสื่อโสตทัศน์ เป็นต้น) ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษา ในแง่ของความหลากหลาย ความน่าเชื่อถือ ความทันสมัย เป็นต้น

1.2.3 การบริการ หมายถึง คุณภาพการบริการที่หลากหลาย (เช่น บริการตอบคำถาม บริการยืม-คืนวัสดุสารสนเทศ บริการวิทยานิพนธ์/โครงงาน บริการโสตทัศน์ บริการอินเทอร์เน็ต เป็นต้น) สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษา ในเรื่องของความสะดวก รวดเร็วในการรอรับบริการ การเข้าถึงสารสนเทศ การได้รับบริการที่ดีจากบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ รวมไปถึงการได้รับข่าวสารประชาสัมพันธ์จากห้องสมุดถึงบริการของห้องสมุด และกิจกรรมของห้องสมุดที่ให้กับนักศึกษาได้ทราบอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

1.3 ปัจจัยด้านการเรียนการสอน หมายถึง ลักษณะวิธีการสอนของอาจารย์ผู้สอน รวมทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนที่อาจารย์กำหนดให้แก่นักศึกษา เช่น การแนะนำให้นักศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกเหนือจากการเรียนการสอนในชั้นเรียน การมอบหมายงานของอาจารย์ผู้สอน เป็นต้น

2. ระดับความถี่การใช้ห้องสมุด หมายถึง ความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุดโดยประเมินจากการเข้าใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ประจำปี 2545 แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

ใช้มากที่สุด หมายถึงเข้าใช้ห้องสมุดมากกว่า 3 ครั้ง ต่อสัปดาห์

ใช้มาก หมายถึงเข้าใช้ห้องสมุด 1 – 3 ครั้ง ต่อสัปดาห์

ใช้น้อย หมายถึงเข้าใช้ห้องสมุด 1– 3 ครั้ง ต่อเดือน

ใช้น้อยมาก หมายถึงเข้าใช้ห้องสมุด 1 – 3 ครั้ง ต่อภาคการศึกษา

ไม่ใช้เลย หมายถึงไม่เคยเข้าใช้ห้องสมุดเลย

ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษาเฉพาะผู้ที่เข้าใช้ห้องสมุด โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ

ระดับมาก ได้แก่ ผู้ที่มีความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุดในระดับมากที่สุด

ระดับปานกลาง ได้แก่ ผู้ที่มีความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุดในระดับมาก

ระดับน้อย ได้แก่ ผู้ที่มีความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุดในระดับน้อยจนถึงน้อยมาก

3. ห้องสมุด หมายถึง ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์

4. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ทั้งภาคปกติ และภาคสมทบ จาก 4 สาขาวิชา คือ วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมอุตสาหการ และวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2545 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์

สมมุติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยด้านส่วนตัวของนักศึกษามีความสัมพันธ์ต่อระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์

2. ปัจจัยด้านห้องสมุดมีความสัมพันธ์ต่อระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์

3. ปัจจัยด้านการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์ต่อระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอดังนี้

1. ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา
   1.1 วัตถุประสงค์ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา
   1.2 ความสำคัญของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา
2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ห้องสมุด
   2.1 ลักษณะนิสัยส่วนตัวของนักศึกษา
   2.2 ลักษณะของห้องสมุด
   2.3 ลักษณะการเรียนการสอน
3. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์
4. ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
   5.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
   5.2 งานวิจัยในประเทศ

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

วัตถุประสงค์ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา เป็นห้องสมุดที่ตั้งขึ้นภายในมหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัย รวมไปถึงห้องสมุดสถาบันราชภัฏ ห้องสมุดสถาบันเทคนโลยีราชมงคล และห้องสมุดวิทยาลัยเพื่อการอาชีวศึกษาที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษา เพื่อเป็นแหล่งความรู้ให้แก่ นิสิต นักศึกษา ครู อาจารย์ ได้ใช้เพื่อการเรียนการสอนและการค้นคว้าการวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง ดังนี้ (พิมลพรรณ เรพเพอร์ และคณะ. 2541 : 33 ; แม้นมาส ชวลิต. 2541 : 69 ; ศิริพร (ชิตพันธ์) ศรีเชลียง. 2542 : 4 – 6 ; Hoare. 1997 : 4)

1. เพื่อให้บริการทางวิชาการในการสนับสนุนการเรียนการสอน การค้นคว้า และวิจัยของนิสิต นักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรของสถาบัน รวมทั้งบุคคลภายนอก
2. เพื่อสนับสนุนอาจารย์ในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน
3. เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน
4. เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งการสืบค้นสารสนเทศด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย
5. เพื่อช่วยนิสิต นักศึกษา ให้ได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านหนังสือหรือจากการใช้สื่อโสตทัศน์

ความสำคัญของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนการสอน เปรียบเสมือนหัวใจของสถาบันที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ทุกสถาบันจึงมีห้องสมุดเพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าวิจัย เพื่อเพิ่มความแข็งแกร่งทางวิชาการของสถาบัน (Stevens. 1998 : 337-341) จนถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ซึ่งมีความสำคัญ ดังนี้ (ลมุล รัตตากร. 2539 : 27 – 31 ; ศิริพร (ชิตพันธ์) ศรีเชลียง. 2542 : 7-8)

1. เป็นแหล่งรวบรวมและเผยแพร่สารสนเทศอันเป็นหัวใจของการศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การศึกษาค้นคว้า การวิจัย

2. เป็นศูนย์กลางการบริการสารสนเทศ และประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่ให้บริการสารสนเทศ โดยใช้เทคโนโลยี เพื่อให้นิสิต นักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรภายในสถาบันสามารถเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างกว้างขวาง สะดวกสบาย และรวดเร็ว รวมทั้งช่วยส่งเสริมให้ผู้ใช้มีความรู้ และทักษะในการสืบค้นสารสนเทศด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ

3. ห้องสมุดช่วยให้นักศึกษาเป็นคนทันสมัยอยู่เสมอ เนื่องจากปัจจุบันวิทยาการใหม่ ๆ เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังนั้นสิ่งที่นักศึกษาได้จากห้องเรียนอาจไม่เพียงพอ การที่นักศึกษาได้ค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุด จะทำให้นักศึกษาทันต่อความเจริญของวิทยาการต่าง ๆ

4. ห้องสมุดช่วยให้นักศึกษารักการอ่าน รักการค้นคว้า ตลอดจนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์จากการอ่านหนังสือ การค้นคว้าเพิ่มเติม

5. เป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมทางวิชาการของสถาบัน

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ห้องสมุด

ห้องสมุดจะประสบความสำเร็จในการบริการ จำเป็นต้องมีการวางแผนที่ดี และเข้าใจถึงลักษณะการใช้และความต้องการของผู้ใช้บริการ ถ้าห้องสมุดจัดเตรียมทรัพยากรสารสนเทศ และบริการสารสนเทศที่สอดคล้องกับลักษณะนิสัย และความต้องการของผู้ใช้บริการ ผู้ใช้ย่อมเห็นประโยชน์ และความสำคัญของห้องสมุด ซึ่งเป็นผลให้ผู้ใช้สนใจที่จะเข้าใช้ห้องสมุด (นงพงา จิตรกร. 2533 : 74) การตัดสินใจเข้าใช้ห้องสมุดของผู้ใช้ย่อมมาจากสาเหตุต่างกันขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของแต่ละคน เมื่อพิจารณาจากสาเหตุต่าง ๆ จะพบว่าสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการใช้ห้องสมุดมี 3 ด้านด้วยกัน ซึ่งเป็นผลที่ได้มาจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ห้องสมุดที่ผ่านมา กล่าวคือ ส่วนที่หนึ่งเกี่ยวข้องกับลักษณะส่วนตัวของผู้ใช้ เช่น เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน วุฒิการศึกษา ผลการเรียน นิสัยรักการค้นคว้า เป็นต้น ส่วนที่สองเกี่ยวข้องกับลักษณะของห้องสมุด เช่น ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่ห้องสมุดให้บริการ บรรยากาศของห้องสมุด ช่วงเวลาเปิด-ปิดบริการ เป็นต้น และส่วนที่สามเกี่ยวข้องกับลักษณะอื่น ๆ เช่น แหล่งค้นคว้าอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียง การเรียนการสอนภายในสถาบัน เป็นต้น สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาโดยสรุปรวมเป็นปัจจัย 3 ด้าน คือ ลักษณะนิสัยส่วนของนักศึกษา ลักษณะของห้องสมุด และลักษณะการเรียนการสอน ดังรายละเอียดดังนี้

ลักษณะนิสัยส่วนตัวของนักศึกษา

องค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของห้องสมุด คือ ผู้ใช้ โดยที่ผู้ใช้แต่ละคนย่อมมีพฤติกรรม ลักษณะนิสัย ความสนใจใคร่รู้ และความอยากรู้อยากเห็นที่แตกต่างกัน (Buckland. 1988 : 48)

คุณลักษณะนิสัยส่วนตัวของนักศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเข้าใช้ห้องสมุด มีดังนี้ (ชุลี อินมั่น. 2533 : 38 ; ศรีรัตน์ เจิงกลิ่นจันทร์. 2536 : 36 ; Buckland. 1988 : 47-51)

1. ความสนใจในการอ่าน ได้แก่ ความชอบ ความสนใจในการอ่านหนังสือ หรือพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน ความสนใจในการอ่านของคนเรานั้นจะเริ่มตั้งแต่เด็ก สังเกตได้จากการที่เด็กเริ่มหยิบหนังสือมาดูภาพนานๆ หรือการนำหนังสือที่ตนสนใจไปให้ผู้ใหญ่อ่านให้ฟัง ความสนใจในการอ่านหนังสือเกิดจากความอยากรู้อยากเห็น และถ้าความอยากรู้อยากเห็นได้รับการตอบสนองก็ย่อมเกิดความพอใจทำให้อยากรู้อยากเห็นต่อไป การอ่านเป็นวิธีหนึ่งในการหาความรู้เพื่อสนองต่อความอยากรู้อยากเห็น

2. ความอยากรู้อยากเห็น ได้แก่ ความสนใจใคร่รู้ที่ต้องการทราบข้อมูล ข่าวสารเพื่อสนองความต้องการส่วนตัวในด้านต่างๆ ซึ่งความอยากรู้อยากเห็นเป็นแรงจูงใจภายในที่ทำให้เกิดพฤติกรรมที่อยากค้นคว้าสำรวจ

3. ความต้องการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ได้แก่ ความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในด้านสติปัญญา เพื่อพัฒนาทักษะ และความรู้เดิมในการอ่าน การวิเคราะห์ การใช้วิจารณญาณ

ลักษณะของห้องสมุด

ลักษณะของห้องสมุด ประกอบด้วย อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม เครื่องมือและอุปกรณ์ที่เหมาะสมในการบริการ ทรัพยากรสารสนเทศ บุคลากร การจัดการทางด้านเทคนิค และการบริการของห้องสมุด และผู้ใช้ (แม้นมาส ชวลิต. 2541 : 69 – 72) สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มลักษณะต่าง ๆ ของห้องสมุดยกเว้นผู้ใช้เป็น 3 กลุ่ม คือ สภาพแวดล้อม ทรัพยากรสารสนเทศ และการบริการ

1. สภาพแวดล้อม ได้แก่

1.1 อาคารของห้องสมุด อาจเป็นอาคารเอกเทศ หรือเป็นส่วนหนึ่งของอาคารหนึ่ง ๆ ก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงความเหมาะสม และความสะดวกสบายในการเข้าออกเพื่อใช้บริการ ควรตั้งอยู่ในที่ที่เป็นศูนย์กลางของสถานศึกษาที่สามารถไปมาได้สะดวก หรือบริเวณที่ผู้ใช้เดินผ่านไปมาเสมอ เพื่อให้เกิดความสะดวกในการเข้าใช้บริการ (แม้นมาส ชวลิต. 2541 : 20-21 ; Brophy. 2000 : 127-128)

1.2. บรรยากาศภายในห้องสมุดการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องสมุดต้องทำให้เกิดความรู้สึกสบาย และปลอดโปร่ง มีแสงสว่างที่ติดตั้งอย่างเหมาะสมที่จะทำให้ผู้ใช้สามารถอ่านหนังสือได้นานๆ โดยไม่รู้สึกปวดเมื่อยตา และไม่เป็นอันตรายต่อสายตา การปรับอุณหภูมิให้เย็นสบาย จะทำให้ผู้ใช้ไม่รู้สึกหงุดหงิดรำคาญใจจากอากาศร้อน และยังเป็นการสร้างบรรยากาศให้เกิดสมาธิในการศึกษาค้นคว้า หรือหากไม่มีเครื่องปรับอากาศก็ควรออกแบบอาคารให้เหมาะสมกับทิศทางลม มีการควบคุมเสียงรบกวนไม่ให้เกิดเสียงดังจากภายในอาคาร เช่น เสียงจากเครื่องมืออุปกรณ์การทำงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด มีการจัดสัดส่วนพื้นที่ให้บริการกับพื้นที่ทำงานแยกจากกันให้ชัดเจน เป็นต้น (วาณี ฐาปนวงศ์ศานติ. 2543 : 115-118)

2. ทรัพยากรสารสนเทศ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศคือ คุณภาพและปริมาณของทรัพยากรสารสนเทศที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้มากที่สุด ทรัพยากรสารสนเทศที่ห้องสมุดควรจัดหานั้นควรมีทั้งในรูปแบบของวัสดุตีพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสารหนังสือพิมพ์ จุลสาร กฤตภาค เป็นต้น สื่อโสตทัศน์ เช่น รูปภาพ แผนที่ แผนภูมิ ภาพนิ่ง แผ่นเสียง เทปบันทึกเสียง ลูกโลก หุ่นจำลอง เป็นต้น และทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ฐานข้อมูลออนไลน์

ฐานข้อมูลซีดีรอม เป็นต้น โดยพยายามจัดหาให้ครบถ้วน หลากหลายประเภท และสาขาวิชามากที่สุด เนื่องจากผู้ใช้มักจะเรียกร้องทรัพยากรสารสนเทศตามความต้องการของตนเองเป็นหลัก แต่สิ่งที่ห้องสมุดต้องคำนึงถึงคือ ทรัพยากรสารสนเทศที่จัดหาต้องสามารถสนับสนุนการเรียนการสอน และการวิจัยภายในสถาบัน นอกจากนี้ปริมาณของทรัพยากรสารสนเทศที่ให้บริการ ต้องมีความสมดุลกับจำนวนผู้ใช้ รวมถึงสภาพของทรัพยากรสารสนเทศที่ให้บริการต้องมีสภาพที่สมบูรณ์ไม่ชำรุด หรือเก่าจนไม่สามารถนำมาใช้งานได้ (คณะอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. 2544 : 8 – 9 ; แม้นมาส ชวลิต. 2541 : 172-196 ; Chernik. 1992 : 213)

3. การบริการ เป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการให้ได้รับสารสนเทศตามที่ต้องการ ตลอดจนอำนวยความสะดวกสบายต่าง ๆ การบริการจะประสบผลสำเร็จเป็นที่พึงพอใจแก่ผู้ใช้บริการหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการดำเนินงานของบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด สิ่งที่ผู้ใช้ต้องการจากบริการของห้องสมุด คือ การได้รับการบริการที่ดีจากบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ฉะนั้นการจัดบริการของห้องสมุดที่ดีควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ (จิรวรรณ ภักดีบุตร. 2532 : 194 – 197)

1. ประเภทของบริการต่างๆ ที่ห้องสมุดได้จัดเตรียมให้บริการแก่ผู้ใช้ต้องมีหลากหลาย เหมาะสมกับระดับของผู้ใช้ และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ได้ เช่น บริการยืม – คืนทรัพยากรสารสนเทศ บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า บริการส่งเสริมการอ่าน บริการสื่อโสตทัศน์ บริการข่าวสารทันสมัย บริการถ่ายสำเนาสิ่งพิมพ์ต่างๆ บริการจัดทำหนังสือคู่มือการใช้ห้องสมุดแจกแก่ผู้ใช้ บริการสอนการใช้ห้องสมุด บริการหนังสือจอง บริการยืมระหว่างห้องสมุด เป็นต้น นอกจากนี้บริการที่ห้องสมุดเกือบทุกแห่งต้องมีให้บริการในปัจจุบัน คือ บริการอินเทอร์เน็ต

2. ระยะเวลาในการรอรับบริการของผู้ใช้ต้องให้ผู้ใช้รอน้อยที่สุด ไม่ว่าจะเป็นระยะเวลาที่รอคำตอบจากบริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า ระยะเวลาที่รอในการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศ หรือวัสดุอุปกรณ์อำนวยความสะดวกภายในห้องสมุด เป็นต้น

3. การเข้าถึงสารสนเทศ โดยมีเครื่องมือช่วยในการสืบค้นสารสนเทศที่สะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการใช้งาน ไม่ว่าจะเป็นเครื่องช่วยค้นในรูปของบัตรรายการ หรือเครื่องมือช่วยค้นในรูปของโอแพก

4. กฎระเบียบของห้องสมุด หากห้องสมุดมีกฎระเบียบที่เข้มงวดในการใช้บริการมากเกินไป จะทำให้ผู้ใช้รู้สึกอึดอัดจนไม่อยากเข้าใช้ ดังนั้นห้องสมุดควรมีกฎระเบียบที่ยืดหยุ่นได้ตามสภาพความเป็นจริง

5. บุคลากรที่ให้บริการ ประกอบด้วย บรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ควรมีคุณสมบัติของผู้ให้บริการที่ดี คือ

5.1 มีความสามารถ กล่าวคือมีความรู้เกี่ยวกับสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ รวมถึงการจัดการสารสนเทศให้อยู่ในลักษณะที่เอื้อต่อการค้นคว้าของผู้ใช้ และมีทักษะในการให้บริการ การจัดสารสนเทศให้เหมาะสมกับผู้ใช้แต่ละกลุ่มแต่ละคน

5.2 มีความรับผิดชอบในงาน รู้จักหน้าที่ สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ให้บริการอย่างรวดเร็วทันใจ และทันต่อความต้องการ

5.3 กิริยา อาการสุภาพ อ่อนโยน ยิ้มแย้มแจ่มใส และมีมารยาทดี

5.4 มีความกระตือรือร้นในการทำงาน

5.5 มีความเป็นมิตร จริงใจ และเห็นอกเห็นใจผู้ใช้บริการ

6. การประชาสัมพันธ์ข่าวสารห้องสมุด เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับรู้ว่าห้องสมุดมีบริการ หรือ

กิจกรรมอะไรบ้างที่เป็นประโยชน์ และน่าสนใจ ห้องสมุดสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น

6.1 การประชาสัมพันธ์โดยใช้สิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับแนะนำบริการห้องสมุด โปสเตอร์เชิญชวนให้เข้าใช้ห้องสมุด จดหมายข่าวแนะนำรายชื่อหนังสือใหม่ประจำเดือน เป็นต้น

6.2 การประชาสัมพันธ์ทางอินเทอร์เน็ต เป็นการสื่อสารระบบออนไลน์ โดยผ่านทางเว็บไซต์ห้องสมุดเพื่อแจ้งข่าวสารบริการ และกิจกรรมของห้องสมุด

6.3 การประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อโสตทัศน์ เช่นการจัดทำวิดีทัศน์เกี่ยวกับกิจกรรมของห้องสมุด

6.4 การประชาสัมพันธ์โดยใช้คำพูด เป็นการสื่อสารโดยผ่านการสนทนา บอกเล่าจากบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่แก่ผู้ใช้บริการห้องสมุดโดยตรง เช่นการพบปะพูดคุยถึงบริการของห้องสมุดระหว่างเจ้าหน้าที่กับนักศึกษา เป็นต้น

ลักษณะการเรียนการสอน

วัตถุประสงค์หลักของการเรียนการสอน คือ การช่วยผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การแสวงหาข้อมูล การคิดหาเหตุผล การแสดงความคิดเห็น และการเรียนรู้ในกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนจะค่อย ๆ สะสมความรู้ และทักษะที่ใช้ในการเรียนรู้ ผลลัพธ์ที่สำคัญของการเรียนการสอน คือ การเพิ่มพูนความสามารถในการเรียนรู้เพื่อผู้เรียนจะมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อาจารย์ผู้สอนจะต้องลดบทบาทการสอนในลักษณะของการป้อนความรู้ลง แต่จะต้องปรับเป็นผู้ชี้แนะ และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยจัดการเรียนการสอนในลักษณะการเน้นกิจกรรมที่ส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียน ซึ่งอาจารย์ผู้สอนควรระลึกอยู่เสมอว่ามีห้องสมุดที่สนับสนุนการสอนของตนเองอยู่ให้ผู้เรียนได้ครอบครองความรู้ และมุ่งมั่นแสวงหาความรู้ในห้องสมุดรวมทั้งแหล่งความรู้ภายนอกอื่น ๆ ทั่วโลก (พันธ์ศักดิ์ พลสารัมย์ และ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2543 : 110-111)

วิธีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนในรูปของการเรียนการสอน ที่นิยมใช้ คือ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2542 : 115 – 118 ; บุญชม ศรีสะอาด. 2537 : 50-58)

1. การสอนแบบบรรยาย เป็นการสอนที่ผู้สอนมีบทบาทมากที่สุด โดยผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระต่างๆ ในรูปของการบอกเล่า หรือการอธิบายให้ผู้เรียนทราบ ผู้เรียนจะฟังและจดบันทึกสิ่งที่ได้จากการบรรยาย

2. การสอนแบบฝึกทักษะปฏิบัติการ เป็นการสอนที่เน้นให้มีการฝึกฝน และปฏิบัติจริงภายในห้องปฏิบัติการ โรงประลอง หรือโรงฝึกงาน การสอนในลักษณะนี้ต้องการฝึกทักษะในการปฏิบัติจริงกับเครื่องมือจริง

3. การสอนแบบอภิปราย เป็นการสอนที่เน้นบทบาทให้ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน ความคิดเห็นที่เสนออาจมาจากประสบการณ์ หรือการศึกษาค้นคว้า การเสนอความคิดเห็นจะไม่ใช่การตอบผิด-ถูก แต่เป็นการชี้แจงโดยอาศัยหลักเหตุผล และมีหลักฐานสนับสนุน โดยผู้สอนจะเป็นผู้สรุปความคิดเห็นทั้งหมดเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในหัวข้อที่เรียน

4. การสอนแบบสัมมนา เป็นการสอนที่มีลักษณะให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องอย่างลึกซึ้ง แล้วมานำเสนอเพื่ออภิปราย ผู้สอนจะเป็นเพียงผู้วางแผนและกำหนดแนวทางให้ผู้เรียน จุดมุ่งหมายเพื่อให้นักศึกษาแสดงออกทางความคิดเห็นอย่างอิสระ ในขอบเขตของเนื้อหาวิชาที่ได้กำหนดไว้

5. การสอนแบบให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นการสอนรายบุคคลแบบเน้นกิจกรรมและดำเนินงาน ลักษณะการเรียนจะให้อิสระกับผู้เรียนที่จะกำหนดเรื่องที่ต้องการศึกษาด้วยตนเอง ภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาได้ จุดมุ่งหมายของการสอนแบบให้ค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถเรียนด้วยตนเองตามขีดความสามารถและความสนใจของแต่ละคน

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ เดิมได้รับการสถาปนาให้เป็นโรงเรียนฝึกหัดครูอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา เพื่อผลิตครูช่างเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2491 การเปิดการเรียนการสอนในครั้งแรกเปิดรับนักเรียน 3 แผนก แต่เนื่องจากในขณะนั้นยังไม่มีสถานที่เป็นของตนเอง จึงต้องอาศัยอาคารเรียนของโรงเรียนช่างก่อสร้างอุเทนถวายเปิดสอนแผนกฝึกหัดครูมัธยมช่างก่อสร้าง โรงเรียนการช่างสตรีพระนครใต้เปิดสอนแผนกฝึกหัดครูมัธยมการช่างสตรี และโรงเรียนพาณิชยการพระนครเปิดสอนแผนกฝึกหัดครูมัธยมพาณิชยการ

ในปี พ.ศ. 2492 ได้เปิดสอนแผนกฝึกหัดครูประถมช่างไม้ขึ้นอีกแผนกหนึ่งที่โรงเรียนช่างก่อสร้างอุเทนถวาย

ในปี พ.ศ. 2493 ได้เปิดสอนขึ้นอีก 2 แผนก คือ แผนกฝึกหัดครูมัธยมช่างตัดเสื้อ และแผนกฝึกหัดครูประถมการช่างสตรีที่โรงเรียนการช่างสตรีพระนครใต้

ในปี พ.ศ. 2496 กรมอาชีวศึกษาได้จัดซื้อที่ดินจำนวน 9 ไร่ 47 ตารางวา ซึ่งเป็นวังเก่าของกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชื่อว่า "วังรพีพัฒน์" จากกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อให้เป็นที่ตั้งของโรงเรียนฝึกหัดครูอาชีวศึกษา และได้ย้ายแผนกฝึกหัดครูมัธยมช่างก่อสร้าง และแผนกฝึกหัดครูประถมช่างไม้จากโรงเรียนช่างก่อสร้างอุเทนถวาย มาตั้งเป็นการถาวร ณ วังรพีพัฒน์ (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตเทเวศร์ในปัจจุบัน) นอกจากนี้ยังได้เปิดสอนแผนกฝึกหัดครูมัธยมช่างกลเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งแผนก และย้ายแผนกฝึกหัดครูประถมการช่างสตรีจากโรงเรียนการช่างสตรีพระนครใต้ไปเรียนที่โรงเรียนฝึกหัดครูสตรีธนบุรี (สถาบันราชภัฏธนบุรี ในปัจจุบัน)

ในปี พ.ศ. 2497 ได้โอนแผนกฝึกหัดครูมัธยมการช่างสตรี ช่างก่อสร้าง ช่างตัดเสื้อ และช่างกลไปสังกัดวิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพ จึงเหลือเพียงแผนกฝึกหัดครูประถมช่างไม้หนึ่งแผนกที่ยังสังกัดโรงเรียนฝึกหัดครูอาชีวศึกษา

ในปี พ.ศ. 2598 โรงเรียนฝึกหัดครูอาชีวศึกษา ได้โอนสังกัดจากกรมอาชีวศึกษามาสังกัดกรมการฝึกหัดครูตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

ในปี พ.ศ. 2500 กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศยกเลิกหลักสูตรประโยคครูประถม เพื่อเปิดสอนการฝึกหัดครูอาชีวศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษา (ป.กศ. อาชีวศึกษา) แทน ดังนั้นกรมอาชีวศึกษาจึงเหลือแผนกฝึกหัดครูมัธยมสาขาต่าง ๆ ที่ได้โอนไปสังกัดวิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพเท่านั้น

เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2504 โรงเรียนฝึกหัดครูอาชีวศึกษาได้โอนจากกรมการฝึกหัดครูมาสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษาตามเดิมและยกฐานะขึ้นเป็น "วิทยาลัยครูอาชีวศึกษา" โดยเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรฝึกหัดครูมัธยมอาชีวศึกษา (ปม.อ.) ทั้งหมด 7 แผนก ดังนี้ แผนกช่างไม้ครุภัณฑ์ แผนกช่างก่อสร้าง แผนกช่างไฟฟ้า แผนกช่างวิทยุและโทรคมนาคม แผนกช่างกลโรงงาน แผนกช่างเชื่อมและโลหะแผ่น และแผนกช่างยนต์

เพื่อพัฒนาครูอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษาของกรมอาชีวศึกษา วิทยาลัยครูอาชีวศึกษาจึงได้มีการปรับปรุงและขยายหลักสูตร ในปี พ.ศ. 2509 โดยขยายหลักสูตรจาก 2 ปีการศึกษาเป็น 3 ปีการศึกษา เรียกว่าหลักสูตรประโยคครูมัธยมวิชาชีพชั้นสูง (ปม.วส.) รับนักศึกษาที่จบจากมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตร 3 ปี และได้ยุบแผนกช่างไม้ครุภัณฑ์ไปรวมกับแผนกช่างก่อสร้าง ทำให้เหลือเพียง 6 แผนก คือ แผนกช่างก่อสร้าง แผนกช่างไฟฟ้า แผนกช่างวิทยุและโทรคมนาคม แผนกช่างกลโรงงาน แผนกช่างเชื่อมและโลหะแผ่น และแผนกช่างยนต์

ในปี พ.ศ. 2516 วิทยาลัยครูอาชีวศึกษา ได้เปิดสอนหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) หลักสูตร 2 ปี

ในปี พ.ศ. 2518 กระทรวงศึกษาธิการได้อนุมัติให้วิทยาลัยครูอาชีวศึกษาเปิดสอนหลักสูตร ปวส. ให้แก่นักศึกษาสาย ปม.วส. เฉพาะรุ่นปีการศึกษา 2517 และ 2518 เพื่อเป็นพื้นฐานการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา เนื่องจากวิทยาลัยครูอาชีวศึกษามีความพร้อมทั้งบุคลากร สถานที่ เครื่องมือ และเครื่องจักร ดังนั้น วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา คณะวิศวกรรมเทคโนโลยี จึงได้อาศัยอาคารเรียน และคณาจารย์ของวิทยาลัยครูอาชีวศึกษา เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม และสาขาวิศวกรรมศาสตร์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2518 เป็นครั้งแรก

ในปี พ.ศ. 2520 วิทยาลัยครูอาชีวศึกษา ได้โอนสังกัดจากกรมอาชีวศึกษามาสังกัดวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา มีฐานะเป็นกรมหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการ และเปลี่ยนชื่อเป็น "วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเทเวศร์" เปิดสอนนักศึกษาระดับ ปวส. หลักสูตร 2 ปี โดยรับนักศึกษาที่มีวุฒิ ปวช. ช่างอุตสาหกรรม

ในปี พ.ศ. 2521 วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเทเวศร์เปิดสอนหลักสูตร ปม. ช่างอุตสาหกรรม หลักสูตร 1 ปี ต่อจากระดับ ปวส.

ในปี พ.ศ. 2523 มีการรวม 2 หน่วยงาน คือ วิทยาเขตเทเวศร์ และคณะวิศวกรรมเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะบดีคณะวิศวกรรมเทคโนโลยี ซึ่งขณะนั้นรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาเขตเทเวศร์อีกหนึ่งตำแหน่ง วิทยาเขตเทเวศร์จึงได้งดการเปิดรับนักศึกษาหลักสูตร ปวส. ไว้เป็นการชั่วคราวตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2523 เป็นต้นมา ทั้งนี้เพื่อเร่งรัดการผลิตครูช่างอุตสาหกรรม วุฒิ ปม. ช่างอุตสาหกรรม หลักสูตร 1 ปีให้กับกรมอาชีวศึกษา และเพื่อใช้สถานที่สำหรับคณะวิศวกรรมเทคโนโลยี สำหรับสอนนักศึกษาระดับปริญญาตรี ตามความต้องการของตลาดงาน โดยเปิดสอนในสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม และสาขาวิศวกรรมศาสตร์

ในปี พ.ศ. 2526 วิทยาเขตเทเวศร์งดรับนักศึกษาของวิทยาเขตเทเวศร์โดยสิ้นเชิง เพื่อใช้สถานที่สอนนักศึกษาระดับปริญญาตรีของคณะวิศวกรรมเทคโนโลยี โดยใช้บุคลากรของวิทยาเขตเทเวศร์เข้าร่วมปฏิบัติงานกับคณะวิศวกรรมเทคโนโลยี

ใน พ.ศ. 2532 วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาได้รับพระราชทานนามจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชว่า "สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (Rajamangala Institute of Technology) " โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่มที่ 106 หน้า 11 ตอนที่ 132 ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2532

ในปี พ.ศ. 2537 คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลจัดตั้งคณะขึ้นใหม่ โดยประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการแบ่งส่วนราชการในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2537 ลงวันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2537 เป็นคณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม (ทั้งสองคณะมาจาก

คณะวิศวกรรมเทคโนโลยีเดิม) และการจัดตั้งคณะใหม่ก็ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่มที่ 11 ตอนพิเศษ 45 ลงวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2537 และในปีเดียวกันนี้ คณะวิศวกรรมศาสตร์ได้ย้ายไปอยู่ศูนย์กลางราชมงคล ตำบลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี แต่คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมยังคงเปิดสอนอยู่ที่วิทยาเขตเทเวศร์

ในปีการศึกษา 2540 วิทยาเขตเทเวศร์รับนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิศวกรรมเครื่องกล เป็นสาขาแรก

ในปีการศึกษา 2541 วิทยาเขตเทเวศร์ได้เปิดรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมไฟฟ้า และวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ภาคปกติ และรับนักศึกษาภาคสมทบตามโครงการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนเอกชน ระหว่างสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต

เมื่อวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2542 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมได้ย้ายไปศูนย์กลางราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ ได้เปิดรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ภาคปกติในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 นอกจากนั้นยังรับนักศึกษาภาคสมทบตามโครงการที่ทำไว้กับสมาคมโรงเรียนเอกชน (สช.) สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และวิศวกรรมอุตสาหการ และในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 วิทยาเขตเทเวศร์ได้เปิดรับนักศึกษาภาคปกติ สาขาวิศวกรรมอุตสาหการ เพิ่มอีก 1 สาขาวิชา (เอกสิทธิ์ บุตรลับ. 2543 : 6 –16 ; สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์. 2545 : 30 – 35)

ปัจจุบันวิทยาเขตเทเวศร์ได้จัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี หลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต ทั้งภาคปกติ และภาคสมทบในสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนี้

1. สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล
2. สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า
3. สาขาวิชาวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์
4. สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ

ในการจัดการเรียนการสอนได้ใช้ระบบทวิภาค โดยแบ่งเวลาศึกษาในปีการศึกษาหนึ่งๆ ออกเป็น 2 ภาคการศึกษา คือ (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์. 2544ก : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

ภาคการศึกษาที่ 1 ตั้งแต่วันจันทร์แรกของเดือนมิถุนายนเป็นต้นไป รวม 18 สัปดาห์

ภาคการศึกษาที่ 2 ตั้งแต่วันจันทร์แรกของเดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไป รวม 18 สัปดาห์

โดยกำหนดช่วงเวลาเรียนสำหรับนักศึกษาภาคปกติเป็นวันจันทร์ – ศุกร์ เวลา 8.00 – 16.00 น. และนักศึกษาภาคสมทบเป็นวันเสาร์ – อาทิตย์ เวลา 8.00 – 20.00 น. นอกจากนี้สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์อาจเปิดภาคการศึกษาฤดูร้อน โดยใช้เวลาศึกษา 6-9 สัปดาห์ โดยให้เพิ่มชั่วโมงการศึกษาในแต่ละวิชาให้เท่ากับภาคการศึกษาปกติ โดยมีโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้

1. สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า กำหนดให้ศึกษาตลอดหลักสูตรไม่ต่ำกว่า 87 หน่วยกิต แบ่งเป็นหมวดวิชาต่าง ๆ ดังนี้

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 18 หน่วยกิต ประกอบด้วย

วิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จำนวน 3 หน่วยกิต

วิชาภาษาศาสตร์ จำนวน 6 หน่วยกิต

วิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 3 หน่วยกิต

วิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 6 หน่วยกิต

หมวดวิชาเฉพาะ จำนวน 66 หน่วยกิต ประกอบด้วย

วิชาการศึกษาบังคับ จำนวน 21 หน่วยกิต

วิชาชีพบังคับ จำนวน 26 หน่วยกิต

วิชาการศึกษาเลือก จำนวน 3 หน่วยกิต

วิชาชีพเลือก จำนวน 16 หน่วยกิต

หมวดวิชาเลือกเสรี จำนวน 3 หน่วยกิต

2. สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล กำหนดให้ศึกษาตลอดหลักสูตรไม่ต่ำกว่า 87 หน่วยกิต แบ่งเป็นหมวดวิชาต่าง ๆ ดังนี้

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 18 หน่วยกิต ประกอบด้วย

วิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จำนวน 3 หน่วยกิต

วิชาภาษาศาสตร์ จำนวน 6 หน่วยกิต

วิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 3 หน่วยกิต

วิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 6 หน่วยกิต

หมวดวิชาเฉพาะ จำนวน 66 หน่วยกิต ประกอบด้วย

วิชาการศึกษาบังคับ จำนวน 21 หน่วยกิต

วิชาชีพบังคับ จำนวน 25 หน่วยกิต

วิชาการศึกษาเลือก จำนวน 3 หน่วยกิต

วิชาชีพเลือก จำนวน 17 หน่วยกิต

หมวดวิชาเลือกเสรี จำนวน 3 หน่วยกิต

3. สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ กำหนดให้ศึกษาตลอดหลักสูตรไม่ต่ำกว่า 81 หน่วยกิต แบ่งเป็นหมวดวิชาต่าง ๆ ดังนี้

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 15 หน่วยกิต ประกอบด้วย

วิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จำนวน 3 หน่วยกิต

วิชาภาษาศาสตร์ จำนวน 3 หน่วยกิต

วิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 3 หน่วยกิต

วิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 6 หน่วยกิต

หมวดวิชาเฉพาะ จำนวน 63 หน่วยกิต ประกอบด้วย

วิชาการศึกษาบังคับ จำนวน 21 หน่วยกิต

วิชาชีพบังคับ จำนวน 24 หน่วยกิต

วิชาการศึกษาเลือก จำนวน 3 หน่วยกิต

วิชาชีพเลือก จำนวน 15 หน่วยกิต

หมวดวิชาเลือกเสรี จำนวน 3 หน่วยกิต

4. สาขาวิชาวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ กำหนดให้ศึกษาตลอดหลักสูตรไม่ต่ำกว่า 87 หน่วยกิต แบ่งเป็นหมวดวิชาต่าง ๆ ดังนี้

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 18 หน่วยกิต ประกอบด้วย

วิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จำนวน 3 หน่วยกิต
วิชาภาษาศาสตร์ จำนวน 6 หน่วยกิต
วิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 3 หน่วยกิต
วิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 6 หน่วยกิต
หมวดวิชาเฉพาะ จำนวน 66 หน่วยกิต ประกอบด้วย
วิชาการศึกษาบังคับ จำนวน 21 หน่วยกิต
วิชาชีพบังคับ จำนวน 30 หน่วยกิต
วิชาการศึกษาเลือก จำนวน 3 หน่วยกิต
วิชาชีพเลือก จำนวน 12 หน่วยกิต
หมวดวิชาเลือกเสรี จำนวน 3 หน่วยกิต

แผนการศึกษาในภาพรวมกำหนดให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เรียนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปทั้งหมด หมวดวิชาเฉพาะทางการศึกษาร้อยละ 50 และหมวดวิชาเฉพาะทางวิชาชีพร้อยละ 40 และให้นักศึกษาชั้นปีที่ 2 เรียนในหมวดวิชาเฉพาะทางการศึกษาร้อยละ 50 หมวดวิชาเฉพาะทางวิชาชีพร้อยละ 60 และหมวดวิชาเลือกเสรีซึ่งเป็นวิชาในกลุ่มวิชาชีพเฉพาะ การจัดลำดับรายวิชาในหมวดวิชาต่าง ๆ จะคำนึงถึงความเหมาะสมของลำดับก่อนหลังของรายวิชาให้มีความต่อเนื่อง และเกี่ยวข้องกัน เพื่อประโยชน์ในการเรียนของนักศึกษาในภาคเรียนต่อไป แผนที่กำหนดในแผนการศึกษาจะไม่กำหนดตายตัวอาจมีการเปลี่ยนแปลงรายวิชาในบางภาคเรียนตามที่อาจารย์ในภาควิชาเห็นสมควร มีเพียงวิชาโครงงานและวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเท่านั้นที่กำหนดตายตัวให้นักศึกษาเรียนเฉพาะชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2

จากการศึกษาแผนการสอนของอาจารย์ผู้สอนภายในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ ด้วยตนเองทั้งในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และหมวดวิชาเฉพาะประเมินผลการเรียนจากรายงานร้อยละ 30 สำหรับวิชาที่เป็นทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ แต่ถ้าเป็นวิชาที่เป็นภาคปฏิบัติอย่างเดียวจะพิจารณาจากผลงานการฝึกปฏิบัติร้อยละ 30 กิจนิสัยร้อยละ 10 นอกจากนั้นพิจารณาจากผลการสอบทั้งกลางภาค และปลายภาค ยกเว้น 2 วิชาที่มีการประเมินแตกต่างกัน คือ วิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ที่นักศึกษาต้องไปฝึกสอนในสถานศึกษา จะประเมินผลการเรียนจากผลการสอนทั้งหมด โดยอาจารย์ผู้ควบคุมการฝึกสอน ส่วนวิชาโครงงานที่กำหนดให้นักศึกษาทำโครงงานทุกคนมิเช่นนั้นจะไม่สำเร็จการศึกษานั้นจะประเมินจากผลงานที่ประกอบด้วยชิ้นงาน และรูปเล่มโครงการ

ในหมวดวิชาเลือกเสรีที่จัดไว้ในแผนการศึกษาจะเป็นรายวิชาที่อยู่ในหมวดของวิชาชีพบังคับ และวิชาชีพเลือก ซึ่งจะมีลักษณะการสอนที่คล้ายกับหมวดวิชาชีพเฉพาะ

กิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนมีลักษณะใกล้เคียงกัน โดยหมวดวิชาศึกษาทั่วไปอาจารย์ผู้สอนจะเริ่มต้นการสอนด้วยการบรรยาย และในระหว่างการสอนจะเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการซักถามและแสดงความคิดเห็น และท้ายบทเรียนยังกำหนดให้นักศึกษาได้ทำแบบฝึกหัด เพื่อทบทวนบทเรียน นอกจากนี้ยังกำหนดหัวข้อให้นักศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมโดยทำรายงานซึ่งจะมีทั้งรายงานฉบับย่อย ๆ และรายงานฉบับใหญ่ 1 ฉบับ พร้อมทั้งกำหนดรายชื่อหนังสือให้นักศึกษาอ่านเพิ่มเติม สำหรับหมวดวิชาเฉพาะในรายวิชาที่เป็นวิชาชีพบังคับ และวิชาชีพเลือกอาจารย์ผู้สอนจะเริ่มต้นการสอนด้วยการบรรยายเนื้อหาในภาคทฤษฎี และให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติในห้องปฏิบัติในระหว่างการสอนจะเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถาม โดยท้ายบทเรียนจะให้นักศึกษาเขียนรายงานผลการปฏิบัติงาน ในรายวิชาที่เป็นทั้งภาคทฤษฎีและ

ภาคปฏิบัติอาจารย์ผู้สอนจะกำหนดให้นักศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมโดยทำรายงานตลอดเทอมอาจจะมี 1 หรือ 2 ฉบับตามความเหมาะสม และกำหนดรายชื่อหนังสือให้นักศึกษาอ่านเพิ่มเติม แต่ถ้าเป็นรายวิชาที่เป็นภาคปฏิบัติอย่างเดียวอาจารย์ผู้สอนจะไม่กำหนดให้นักศึกษาทำรายงานจะมีเพียงแต่แนะนำให้นักศึกษาอ่านหนังสือเพิ่มเติมเท่านั้น และรายวิชาที่เป็นวิชาการศึกษาบังคับ และการศึกษาเลือกอาจารย์ผู้สอนจะเริ่มต้นการสอนโดยการบรรยาย และในระหว่างการสอนจะเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการซักถามและแสดงความคิดเห็น และยังกำหนดหัวข้อให้นักศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อนำมาอภิปรายในห้องเรียน นอกจากนี้ยังกำหนดให้นักศึกษาทำรายงานประกอบการเรียน พร้อมทั้งแนะนำรายชื่อหนังสือให้นักศึกษาอ่านเพิ่มเติม (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. คณะศึกษาศาสตร์. 2543 : 1 – 21 ; นวลจิตต์ เชาวกีรติพงศ์. 2543 : ไม่ปรากฏเลขหน้า ; คำรณ ศรีน้อย. 2545 : 1- 24 ; พิสิฐ สอนละ. 2545 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์

ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ เดิมชื่อ ห้องสมุดวิทยาลัยครูอาชีวศึกษา เปิดบริการให้แก่คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาเป็นครั้งแรกในปีพ.ศ. 2496 ต่อมาในปี พ.ศ. 2532 วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ได้รับพระราชทานนามใหม่จาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชว่า "สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล" ชื่อห้องสมุดจึงเปลี่ยนชื่อเป็นห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ ตั้งอยู่ที่อาคาร 4 ชั้น 5 ภายในสถาบัน โดยมีพื้นที่รวม 410 ตารางเมตร แบ่งพื้นที่ใช้สอยดังนี้

1. พื้นที่สำหรับนั่งอ่านและค้นคว้า 144 ตารางเมตร มีจำนวนที่นั่ง 75 ที่นั่ง
2. พื้นที่จัดเก็บหนังสือ และวารสาร 77 ตารางเมตร
3. พื้นที่บริการโสตทัศนวัสดุ 35 ตารางเมตร มีจำนวนที่นั่ง 15 ที่นั่ง
4. พื้นที่บริการห้องศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง 77 ตารางเมตร มีเครื่องคอมพิวเตอร์บริการจำนวน 20 เครื่อง
5. พื้นที่ทำงาน 77 ตารางเมตรรวมบริเวณเคาน์เตอร์บริการยืม - คืน

ลักษณะการจัดพื้นที่ใช้สอย ห้องสมุดได้จัดพื้นที่ใช้สอยออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนที่หนึ่งเป็นพื้นที่ให้บริการ โดยกำหนดบริเวณที่นั่งอ่านหนังสือ วารสารและหนังสือพิมพ์ บริเวณที่นั่งอ่านส่วนบุคคล และบริเวณให้บริการโสตทัศนวัสดุอยู่ในบริเวณเดียวกัน โดยมีโต๊ะที่นั่งอ่านส่วนบุคคลเป็นฉากกั้นระหว่างที่นั่งอ่านหนังสือ วารสารและหนังสือพิมพ์กับบริเวณให้บริการโสตทัศนวัสดุ โดยบริเวณใกล้เคียงจัดให้เป็นพื้นที่จัดเก็บหนังสือและวารสาร ยกเว้นบริเวณจัดเก็บหนังสือโครงงานเท่านั้นที่แยกเก็บในบริเวณให้บริการโสตทัศนวัสดุ สำหรับห้องศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองได้กั้นห้องแยกออกจากต่างหากตั้งอยู่หลังพื้นที่จัดเก็บหนังสือและวารสาร และส่วนที่สองเป็นพื้นที่ทำงานของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด โดยกั้นแยกออกจากพื้นที่ให้บริการทั้งหมด ยกเว้นพื้นที่ทำงานของเจ้าหน้าที่ยืม – คืนที่จะตั้งอยู่บริเวณเคาน์เตอร์บริการยืม – คืน เพื่อความสะดวกในการให้บริการ

กำหนดวันเวลาในการให้บริการมี ดังนี้

- ภาคเรียนปกติ

  จันทร์ - ศุกร์ เวลา 08.30 - 16.00 น.

  เสาร์ - อาทิตย์ เวลา 09.00 - 15.00 น.

  ปิดบริการวันหยุดราชการประจำปี และวันหยุดนักขัตฤกษ์

- ภาคฤดูร้อน

จันทร์ - ศุกร์ เวลา 09.00 - 15.00 น.

ปิดบริการ วันเสาร์ - อาทิตย์ และวันหยุดราชการประจำปี

สถิติผู้เข้าใช้ห้องสมุดตลอดปี พ.ศ. 2545 ทั้งสิ้นจำนวน 14,534 คน โดยในจำนวนนี้เป็นผู้เข้าใช้บริการห้องศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองจำนวน 2,012 คน โดยมีจำนวนการใช้บริการยืม – คืนหนังสือจำนวน 6,268 เล่ม วารสารจำนวน 419 เล่ม สื่อโสตทัศน์จำนวน 430 รายการ ใช้บริการอินเทอร์เน็ตจำนวน 1,034 คน ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับพิมพ์งานจำนวน 1,112 คน ใช้โปรแกรม Resource Centerจำนวน 66 คน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโปรแกรมยังไม่สมบูรณ์และเสียอยู่บ่อย ๆ ใช้บริการตอบคำถามจำนวน 256 คน และใช้บริการโสตทัศนวัสดุภายในห้องสมุดชมวีดิทัศน์ เป็นรายบุคคลจำนวน 279 คน และเป็นกลุ่มจำนวน 162 กลุ่ม โดยส่วนหนึ่งเป็นกลุ่มที่อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้กำหนดให้นักศึกษาชมวีดิทัศน์เพื่อประกอบการเรียนการสอนระหว่างคาบที่กำลังสอนอยู่จำนวน 64 กลุ่ม และยืมหูฟังสำหรับฟังวิทยุจำนวน 147 คน

ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดประกอบด้วย หนังสือภาษาไทยและภาษาอังกฤษรวม 16,859 เล่ม โดยหนังสือส่วนหนึ่งเป็นหนังสือเก่าจากห้องสมุดคณะวิศวกรรมเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลจำนวนโดย 9,000 เล่ม วารสารรวมทั้งสิ้น 169 รายชื่อแยกเป็นวารสารที่จัดซื้อจำนวน 24 รายชื่อ และวารสารอภินันทนาการจำนวน 145 รายชื่อ หนังสือพิมพ์จำนวน 3 รายชื่อ หนังสือโครงงานจำนวน 141 เล่ม วิทยานิพนธ์จำนวน 552 เล่ม หลักสูตรรายวิชาของสถาบันจำนวน 495 เล่ม เทปวีดิทัศน์จำนวน 179 ม้วน เทปคาสเซ็ทจำนวน 97 ม้วน สไลด์จำนวน 9 ชุด แผ่นซีดีรอมจำนวน 296 แผ่น แผ่นดิสเก็ตต์จำนวน 52 แผ่น กฤตภาคจำนวน 462 รายการ ห้องสมุดได้รับงบประมาณในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศในปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 จำนวน 100,000 บาท การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศจะจัดหาโดยบรรณารักษ์จัดซื้อเอง และจัดซื้อตามคำขอของอาจารย์ผู้สอนประจำสาขาวิชาต่าง ๆ

กิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุดในปี พ.ศ. 2545 ที่ผ่านมา ห้องสมุดได้จัดทำป้ายนิเทศเผยแพร่ข่าวที่น่าสนใจเกี่ยวกับการศึกษา วิศวกรรมศาสตร์ และสิ่งประดิษฐ์บริเวณทางเข้าห้องสมุดโดยจะเปลี่ยนเนื้อหาทุก 2 สัปดาห์ แนะนำหนังสือใหม่น่าอ่านโดยติดภาพปกหนังสือพร้อมเนื้อหาโดยสังเขปที่บอร์ดประกาศบริเวณโรงอาหารเดือนละครั้ง และแนะนำการใช้ห้องสมุดในวันปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่

บริการของห้องสมุด ประกอบด้วย

1. บริการยืม - คืนทรัพยากรสารสนเทศ ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่สามารถยืมกลับได้ คือ หนังสือ โครงงาน วิทยานิพนธ์ หลักสูตรรายวิชาของสถาบัน เทปวีดิทัศน์ สไลด์ แผ่นซีดีรอม เทปคาสเซ็ท และดิสเก็ตต์ โดยกำหนดการยืมได้ไม่เกิน 5 รายการ รายการละไม่เกิน 7 วัน ยืมต่อได้อีก 2 ครั้งติดต่อกัน หากเกินกำหนดนักศึกษาต้องเสียค่าปรับดังนี้ หนังสือทั่วไปวันละ 1 บาท ต่อ 1 เล่ม สื่อโสตทัศน์วันละ 5 บาท ต่อ 1 รายการ ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่ไม่สามารถยืมได้ คือ วารสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร กฤตภาค และหนังสืออ้างอิง

2. บริการหนังสือสำรอง เป็นบริการที่จัดขึ้นในกรณีที่อาจารย์ผู้สอน แจ้งรายชื่อหนังสือเพื่อประกอบการค้นคว้าในวิชาใดวิชาหนึ่งของนักศึกษา บรรณารักษ์จะจัดหนังสือนั้น ๆ ไว้ต่างหาก โดยปิดป้ายแจ้งให้ทราบว่าเป็นหนังสือที่อาจารย์ท่านใดสั่งสำรองไว้ และจะให้ยืมได้ 3 วัน

3. บริการสอนหรือแนะนำการใช้ห้องสมุด เป็นบริการที่ห้องสมุดจัดขึ้นให้นักศึกษาใหม่ หรือเมื่อมีนักศึกษาขอใช้บริการ โดยการพาชมห้องสมุด รวมทั้งสอนการใช้ห้องสมุดเป็นกลุ่ม

4. บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า เป็นบริการช่วยตอบคำถามเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดของผู้ใช้ ตลอดจนช่วยผู้ใช้ค้นหาเรื่องราวต่าง ๆ จากทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด ซึ่งผู้ใช้สามารถกรอกรายละเอียดที่ต้องการลงในแบบฟอร์มขอใช้บริการตอบคำถาม และมารับคำตอบตามวันและเวลาที่กำหนด

5. บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์จากฐานข้อมูลของห้องสมุด

6. บริการสื่อโสตทัศน์ เช่น เทปวีดิทัศน์ ซีดีรอม เทปคาสเซ็ท สไลด์ ดิสเก็ตต์ รายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม เป็นต้น

7. บริการห้องศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นห้องที่ให้นักศึกษาศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยใช้โปรแกรม Resource Center ผู้ใช้สามารถเลือกเรื่องที่ต้องการและศึกษาได้ทันทีผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีให้บริการจำนวน 20 เครื่อง นอกจากนี้ยังสามารถใช้บริการอินเทอร์เน็ตได้อีกด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งเป็นงานวิจัยในต่างประเทศ และงานวิจัยในประเทศ ดังนี้

งานวิจัยในต่างประเทศ

แอชอร์ (Ashoor. 1978 : 4567A) ได้ศึกษาทัศนคติของผู้ใช้ห้องสมุดที่มีต่อการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและบริการของห้องสมุด รวมถึงสภาพการใช้ห้องสมุดและปัญหาในการใช้ห้องสมุดในมหาวิทยาลัย 3 แห่งของประเทศซาอุดิอาระเบีย คือ มหาวิทยาลัยปิโตรเลียมและมิเนอร์รัลส์ (The University of Petroleum and Minerals (UPM)) มหาวิทยาลัยริยาดห์ (The University of Riyadh (UR)) และมหาวิทยาลัยคิงอับดูลอาซีซ (King Abdul Aziz University(KAAU)) กลุ่มตัวอย่างคือ อาจารย์ จำนวน 361 คน และนักศึกษา จำนวน 620 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดเพื่อ ค้นคว้าประกอบการเรียน ทำการบ้านหรือทำรายงาน ใช้บริการยืม - คืน และบริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า ปัญหาที่พบในการใช้ห้องสมุด คือ บริการของห้องสมุดไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุด เนื่องจากขาดประสิทธิภาพในงานเทคนิค งานบริการและประชาสัมพันธ์ บุคลากรขาดความรู้ทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ที่ทันสมัย ผู้ใช้ไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรและบริการของห้องสมุด และผู้ใช้มักประสบปัญหาในการค้นหาหนังสือที่ต้องการไม่พบ

เอ็มเดดและโรเจอรส์ (Emdad and Rogers. 1978 : 448-455) ได้ศึกษาสภาพการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยปาห์เลวี (Pahlavi University) ประเทศอิหร่าน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาและอาจารย์ ซึ่งมีวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามกับนักศึกษา การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับอาจารย์ และเก็บรวบรวมข้อมูลการยืม – คืนทรัพยากรสารสนเทศจากเคาน์เตอร์บริการยืม – คืน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาร้อยละ 40 เข้าใช้บริการห้องสมุด วันละ 1-3 ชั่วโมง เพื่ออ่านหนังสือ สำหรับเหตุผลที่ทำให้นักศึกษาไม่เข้าใช้ห้องสมุด คือ นักศึกษาร้อยละ 50 เห็นว่ายังไม่มีความจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรสารสนเทศภายในห้องสมุด เนื่องจากนักศึกษาเห็นว่าในการเรียนใช้เฉพาะหนังสือเรียน และจากการจดบันทึกจากอาจารย์ในห้องเรียนก็เพียงพอแล้ว ประกอบกับนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ใช่นักอ่านที่ดีและอาจารย์ไม่มีส่วนสนับสนุนให้นักศึกษาเข้าใช้บริการห้องสมุด เนื่องจากนักศึกษา 2 ใน 3 ไม่ได้รับการแนะนำให้ใช้ห้องสมุดในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และไม่ได้รับรายชื่อหนังสือสำหรับอ่านเพิ่มเติมจากอาจารย์ นอกจากนี้นักศึกษาร้อยละ 24 ไม่คุ้นเคยกับการใช้บัตรรายการในการหาหนังสือ

บาวเนอร์ (Bauner. 1979 : 6379A) ได้ศึกษาการใช้ห้องสมุด และความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อห้องสมุดมอริส (Morris Libraly) ที่มหาวิทยาลัยเซาเทิร์นอิลลินอยส์-คาร์บอนเดล (Southern Lillinois University – Carbondale) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณสมบัติบางประการของนักศึกษากับการใช้ห้องสมุด และเพื่อศึกษาความคิดเห็นและทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการบริการของห้องสมุด โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2,213 คน ผลการวิจัยพบว่า การใช้หนังสือและสิ่งพิมพ์ของนักศึกษาภายในห้องสมุดกับการยืมหนังสือและสิ่งพิมพ์ของนักศึกษามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การใช้หนังสือและสิ่งพิมพ์ในห้องสมุดกับชั่วโมงที่ใช้ศึกษาภายในห้องสมุดของนักศึกษามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การใช้หนังสือและสิ่งพิมพ์ในห้องสมุดกับคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำใช้หนังสือและสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดมากกว่านักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูง การใช้ห้องสมุดกับระดับชั้นปีมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับเหตุผลในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา คือเพื่อทำรายงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอน เพื่อศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมโดยอิสระ เพื่ออ่านตำรา และเพื่อการพักผ่อนด้วยการอ่านหนังสือ

ไพชล์ (Peischl. 1979 : 2328-A) ได้ศึกษาการใช้ห้องสมุดนอร์เทิร์น โคโลราโด (University of Northern Colorado) โดยสำรวจความต้องการจากนักศึกษา และอาจารย์ ผลการวิจัยในส่วนของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดสัปดาห์ละ 1-3 ครั้ง นักศึกษาร้อยละ 42 เข้าใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้า และอ่านหนังสือของตนเอง มีนักศึกษาร้อยละ 62 เข้าใช้ห้องสมุด เพื่อใช้วัสดุสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมาย บริการที่สำคัญที่สุดที่ทำให้นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุด คือบริการยืม – คืนหนังสือ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า และบริการสื่อโสตทัศน์ นอกจากนี้นักศึกษาร้อยละ 42 มีความคิดเห็นว่า ห้องสมุดควรขยายเวลาการใช้บริการช่วงวันหยุดด้วย

วาร์นาโด (Varnado. 1981 : Online) ได้วิเคราะห์การบริการของห้องสมุดมหาวิทยาลัยดิสตริกต์ออฟโคลัมเบีย (The University of the District of Columbia (UDC)) โดยสำรวจความคิดเห็นจากผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา เพื่อศึกษาบทบาทของห้องสมุดดิสตริกต์ออฟโคลัมเบีย และการบริการของห้องสมุดมหาวิทยาลัยถึงสามารถในการตอบสนองความต้องการด้านการศึกษาและการวิจัยของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระดับความสะดวกสบายที่ได้รับจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยดิสตริกต์ออฟ โคลัมเบีย ความสามารถของห้องสมุดในการจัดหาสารสนเทศที่เหมาะสม ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกในการค้นหาสารสนเทศของผู้ใช้ การให้ความช่วยเหลือและแนะนำการใช้ห้องสมุดที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ห้องสมุด และประสิทธิภาพของห้องสมุดในการส่งเสริมหลักสูตรและการวิจัยตามความต้องการของมหาวิทยาลัย โดยใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา 262 คน อาจารย์ 80 คน และผู้บริหาร 75 คน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ไม่พอใจต่อการบริการของห้องสมุดมหาวิทยาลัยดิสตริกต์ออฟโคลัมเบียมากที่สุด และนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารเห็นสอดคล้องกันว่าบริการของห้องสมุดมหาวิทยาลัยดิสตริกต์ออฟโคลัมเบียไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ และไม่สามารถสนับสนุนต่อหลักสูตรการเรียนการสอนของนักศึกษา การบริการของห้องสมุดมหาวิทยาลัยดิสตริกต์ออฟโคลัมเบียตั้งอยู่ในที่ที่ไม่เป็นศูนย์กลางในการบริการผู้ใช้ ผู้ใช้บริการไม่ได้รับความสะดวกในการใช้บริการห้องสมุด และผู้ใช้จำนวนมากไม่ทราบถึงบริการที่ห้องสมุดจัดให้บริการ

ในแง่การเรียนการสอนมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือ

แดเนิล (Daniel. 1984 : 2917-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการสอนกับความถี่ในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาและอาจารย์ในมหาวิทยาลัย 3 แห่งในประเทศไนจีเรีย กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาและอาจารย์จากมหาวิทยาลัยอาห์มาดูเบลโล (Ahmadu Bello University) มหาวิทยาลัยบาเยโร (Bayero University) มหาวิทยาลัยไอโลริน (University Ilorin) จำนวน 486 คน ผลการวิจัยพบว่า วิธีการสอนของอาจารย์ กับการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามีความสัมพันธ์กันในทางบวกสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 และพบว่าความเข้าใจเกี่ยวกับห้องสมุดของนักศึกษากับความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุดมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 นักศึกษาร้อยละ 83 เข้าใช้ห้องสมุดอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง หรือมากกว่านั้น นอกจากนี้ยังพบว่าสาเหตุที่กระตุ้นให้นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุด คือ ตัวอาจารย์ผู้สอน สภาพแวดล้อมของห้องสมุด และทัศนคติที่มีต่อบุคลากรห้องสมุด

ฮาร์เรล (Harrell. 1988 : Online) ได้วิจัยถึงการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัย เพื่อศึกษาว่าทำไมนักศึกษาจึงเข้าใช้ห้องสมุด กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในมหาวิทยาลัยเท็กซัสแห่งอาร์ลิงตัน (Texas at Arlington University) ในภาคฤดูร้อน ประจำปีการศึกษา 1986 จำนวน 205 คน โดยวิเคราะห์จากประวัติการยืมในระบบการยืม-คืนของห้องสมุด ตัวแปรอิสระที่ศึกษา คือ ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสม สาขาวิชาที่ศึกษา จำนวนหน่วยกิตที่ลงทะเบียน จำนวนชั่วโมงที่ใช้ทำกิจกรรม จำนวนชั่วโมงที่นักศึกษาอยู่ภายในมหาวิทยาลัยในแต่ละวัน ระยะทางการเดินทางจากที่พักของนักศึกษามามหาวิทยาลัย อายุ และเพศ เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และจากระบบยืม - คืนของห้องสมุดมหาวิทยาลัย พบว่า จำนวนหน่วยกิตที่ลงทะเบียน และจำนวนชั่วโมงที่นักศึกษาอยู่ภายในมหาวิทยาลัยในแต่ละวันกับการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ไล (Lai. 1990 : Online) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของนักศึกษา ระดับปริญญาตรีในสหรัฐอเมริกา และไต้หวัน โดยศึกษาจากความถี่ในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 ของมหาวิทยาลัยวิสคอนซิน-เมดิสัน (University of Wisconsin-Madison) ในสหรัฐอเมริกา และมหาวิทยาลัยแห่งชาติของไต้หวัน ผลการวิจัยพบว่า การมอบหมายให้ทำรายงานของอาจารย์ผู้สอน การกำหนดให้นักศึกษาอ่านหนังสือนอกเหนือจากตำราของอาจารย์ผู้สอน การสนับสนุนของอาจารย์ผู้สอนในการใช้ห้องสมุด และความต้องการสถานที่ที่เงียบสงบเพื่อศึกษาค้นคว้าเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ทำให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีในสหรัฐอเมริกาเข้าใช้ห้องสมุด สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีในไต้หวัน พบว่าระดับการศึกษาของมารดาเป็นส่วนสำคัญที่สุดในการเข้าใช้ห้องสมุด มารดาที่มีการศึกษาสูงจะสนับสนุนการศึกษาของบุตรมากกว่ามารดาที่มีการศึกษาต่ำ เนื่องจากต้องการให้บุตรกลับมาช่วยทำงานมากกว่า

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ พบว่าส่วนใหญ่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด ทั้งหมดเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลทั้งหมดเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ใช้ที่มีต่อบริการของห้องสมุด และเหตุผลที่ทำให้นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุด ผลการวิจัยสามารถแยกออกเป็น 4 ประเด็น คือ

1. วัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุด คือ เพื่อใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดประกอบการเรียน ทำการบ้าน หรือทำรายงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อใช้บริการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อใช้บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า เพื่อใช้สถานที่สำหรับอ่านหนังสือ

2. สาเหตุที่ทำให้นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุด คือ ลักษณะการสอนของอาจารย์ผู้สอนโดยมอบหมายรายงานให้นักศึกษาทำ และกำหนดหนังสืออ่านเพิ่มเติมให้นักศึกษาอ่าน สภาพแวดล้อมของห้องสมุด ทัศนคติที่ดีที่มีต่อบุคลากรห้องสมุด จำนวนชั่วโมงที่นักศึกษาใช้อยู่ภายในมหาวิทยาลัยแต่ละวัน จำนวนหน่วยกิตที่ลงทะเบียน ความต้องการในการศึกษาค้นคว้าโดยอิสระ ความต้องการในการอ่านหนังสือ

3. สาเหตุที่ทำให้นักศึกษาไม่เข้าใช้ห้องสมุด คือ นักศึกษายังไม่เห็นความจำเป็นที่ต้องใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด นักศึกษาไม่คุ้นเคยกับการใช้บัตรรายการ อาจารย์ไม่มีส่วนสนับสนุนให้นักศึกษาเข้าใช้บริการห้องสมุด นักศึกษาไม่ได้รับการแนะนำให้ใช้ห้องสมุดในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และไม่ได้รับรายชื่อหนังสือสำหรับอ่านเพิ่มเติมจากอาจารย์

4. ปัญหาในการเข้าใช้บริการ คือ บริการของห้องสมุดไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ บุคลากรขาดความรู้ทางวิชาชีพ นักศึกษาหาหนังสือที่ต้องการไม่พบ นักศึกษาไม่ทราบถึงบริการที่ห้องสมุดให้บริการ

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ห้องสมุด และสาเหตุการใช้และไม่ใช้ห้องสมุดของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

จลีพร โกลากุล สรชัย พิศาลบุตร และ เบญจวรรณ อัครโชติภานิชย์ (2527 : 1, 70-72) ได้วิจัยถึงองค์ประกอบที่มีต่อการมาใช้และไม่มาใช้ห้องสมุดทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาถึงข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการให้บริการ และการใช้บริการห้องสมุดทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี งบประมาณที่ใช้ในการจัดซื้อหนังสือและวารสารทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และองค์ประกอบที่มีผลต่อการมาใช้และไม่มาใช้ห้องสมุดทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากอาจารย์ 173 คน นิสิตบัณฑิตวิทยาลัย 211 คน และนิสิตปริญญาตรี 867 คน ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสิตปริญญาตรีพบว่า สาเหตุที่ทำให้นิสิตไปใช้บริการ คือ ความสะดวกในการใช้บริการ ความเหมาะสมของช่วงเวลาปิด - เปิดห้องสมุด การบริการของเจ้าหน้าที่ และบรรยากาศในห้องสมุด สำหรับสาเหตุที่ทำให้นิสิตไม่ไปใช้ห้องสมุด คือ ต้องใช้เวลาในการเดินทางมาก จำนวนหนังสือที่จำเป็นต้องใช้มีน้อย และไม่มีความจำเป็นต้องใช้ห้องสมุด

สมาน ลอยฟ้า และ ลำปาง แม่นมาตย์ (2529 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยถึง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการใช้ห้องสมุด และศึกษาองค์ประกอบบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ระดับปริญญาตรีทุกชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2528 รวม 12 คณะ จำนวน 290 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา คือ องค์ประกอบด้านห้องสมุด ได้แก่ บริการวารสาร จำนวนบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการ บริการยืมและคืนหนังสือ ประเภทของสิ่งพิมพ์และสื่อโสตทัศน์ที่ให้บริการ บรรยากาศในห้องสมุด และมนุษย์สัมพันธ์ของบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่กับผู้ใช้ องค์ประกอบด้านหลักสูตร การเรียนการสอนและการวัดผล ได้แก่ หลักสูตรการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุด การสอนโดยให้ค้นคว้าทำรายงาน และการวัดผลโดยให้นักศึกษาค้นคว้าทำรายงาน องค์ประกอบด้าน

ตัวนักศึกษา ได้แก่นิสัยรักการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง นิสัยรักการอ่าน ผลการเรียน และการมีเอกสารตำราเป็นของตนเอง

ไพจิตร เกิดอยู่ (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยถึง เหตุผลในการใช้ และไม่ใช้ห้องสมุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีภาคปกติ ชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 จากคณะวิชาบริหารธุรกิจ คณะบัญชี คณะนิเทศศาสตร์ คณะมนุษย์ศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ ใน 3 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ และมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำนวน 424 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามแบบเลือกตอบ และแบบมาตรประมาณค่า ผลการวิจัยพบว่า เหตุผลที่นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุด ประกอบด้วย เหตุผลด้านสภาพห้องสมุดได้แก่ ห้องสมุดอยู่ในทำเลที่ไปใช้ได้สะดวก อุณหภูมิในห้องสมุดเย็นสบายเหมาะสมกับการอ่านค้นคว้า แสงสว่างในห้องสมุดพอเหมาะไม่ทำให้เพ่งสายตาหรือหรี่ตาให้เมื่อยล้า ความสะดวกในการยืม – คืน สภาพของทรัพยากรสารสนเทศ และอุปกรณ์ของห้องสมุด เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ได้รับการดูแลให้อยู่ในสภาพดีสะอาดพร้อมให้บริการ เหตุผลด้านตัวนักศึกษา ได้แก่ ความต้องการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในสาขาวิชาที่ศึกษาอยู่ ต้องการอ่านหนังสือพิมพ์และติดตามเคลื่อนไหวกับเหตุการณ์ของประเทศและของโลกในปัจจุบันที่ตนสนใจ และเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ก่อนถึงเวลาเข้าชั้นเรียน และเหตุผลด้านอาจารย์ได้แก่ เมื่ออาจารย์มอบหมายให้ทำรายงานที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในรายวิชา อาจารย์ผู้สอนเสนอแนะให้ผู้เรียนไปอ่านค้นคว้าเพิ่มเติมจากเอกสารประกอบการเรียนที่มีในห้องสมุด

สุกัญญา แป้นสุขเย็น (2543 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยถึง พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนิสิตปริญญาตรี คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ หอสมุดกลาง ห้องสมุดคณะอื่นๆ ภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของนิสิตปริญญาตรี คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตปริญญาตรี คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 270 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า เหตุผลในการเข้าใช้ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ของนิสิต คือ เพื่อค้นคว้าประกอบการเขียนรายงาน เพื่อใช้บริการสำเนาเอกสาร เพื่อใช้เป็นสถานที่ทบทวนบทเรียนหรือทำการบ้าน เพื่อยืม – คืน หนังสือ และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ในสาขาเภสัชศาสตร์ เพื่อใช้คอมพิวเตอร์สืบค้นข้อมูลหนังสือจาก Chulalinet เพื่อใช้หนังสือตำราเรียนภาษาไทยในสาขาเภสัชศาสตร์ เหตุผลในการเข้าใช้ห้องสมุดกลางของนิสิต คือ เพื่อค้นคว้าประกอบการเขียนรายงาน เพื่อใช้คอมพิวเตอร์สืบค้นข้อมูลหนังสือจาก Chulalinet เพื่อใช้หนังสือวิชาอื่น ๆ ที่นิสิตสนใจ เพื่อยืม – คืน หนังสือ และสิ่งพิมพ์ อื่นๆ ในสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นสถานที่ทบทวนบทเรียนหรือทำการบ้าน นอกจากนี้ยังพบว่า ปัญหาการใช้ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ของนิสิต คือ หนังสือที่นิสิตต้องการใช้มีจำนวนน้อย หนังสือตำราภาษาไทยในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องและหนังสือตำราภาษาไทยในสาขาเภสัชศาสตร์มีไม่เพียงพอ คอมพิวเตอร์ใช้เพื่อศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปในศูนย์สื่อการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Learning Resource Center for Self Study) มีน้อยไม่เพียงพอ วารสารยืมออกนอกห้องสมุดไม่ได้ หนังสือตำราวิชาการอื่น ๆ เพื่ออ่านประกอบในวิชาเรียนมีน้อย สำหรับปัญหาการใช้หอสมุดกลางของนิสิต คือ หนังสือที่นิสิตใช้มากมีจำนวนน้อย ที่ตั้งของห้องสมุดไม่สะดวกต่อการเดินทางไปใช้ วารสารยืมออกนอกห้องสมุดไม่ได้ หนังสือตำราภาษาไทยในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องไม่เพียงพอ และไม่เข้าใจการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด

ฐากูร จินตะนฤมิตร (2544 : 33-36) ได้วิจัยถึง การใช้ห้องสมุดของอาจารย์ นิสิต และบุคลากร คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์ นิสิต และบุคลากรเฉพาะในคณะทันตแพทยศาสตร์ที่เข้าใช้ห้องสมุดระหว่างเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2544 จำนวน 159 คน จำแนกเป็นอาจารย์ 23 คน นิสิต 124 คน และบุคลากร 12 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้มีวัตถุประสงค์ใช้ห้องสมุดเพื่อยืม – คืนหนังสือและสิ่งพิมพ์ และปัญหาที่ทำให้ผู้ใช้ห้องสมุดไม่ใช้บริการห้องสมุด คือ ไม่มีเวลาไปใช้ห้องสมุด ไม่ทราบว่าห้องสมุดมีบริการอะไรบ้าง ไม่ทราบวิธีการสืบค้นข้อมูล ช่วงเวลาเปิดให้บริการนอกเวลาราชการมีน้อย จำนวนหนังสือ และสิ่งพิมพ์ไม่เพียงพอกับความต้องการ และไม่มีบุคลากรให้บริการช่วยเหลือ

วีณา อินทร์แก้ว (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการห้องสมุดเสมือนของสำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการห้องสมุด เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามโดยรวบรวมจากนักศึกษาภาคปกติของสถาบันราชภัฏสวนดุสิตที่ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาประจำปีการศึกษา 2540-2544 จำนวน 347 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการมากที่สุด คือ ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ ความพอเพียงของหัวข้อเรื่องที่ต้องการ ความพอเพียงของฐานข้อมูลที่จัดไว้บริการ คุณภาพของงานที่ได้รับจากการพิมพ์ การจัดให้มีโปรแกรมประยุกต์ต่างๆ ไว้บริการ ความเหมาะสมของอุณหภูมิขณะที่ใช้บริการ ความกระตือรือร้นของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ การจัดคู่มือแนะนำการใช้บริการ การจำกัดเวลาในการใช้บริการในแต่ละครั้ง

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ห้องสมุด และสาเหตุการใช้และไม่ใช้ห้องสมุดของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ห้องสมุด และสาเหตุการใช้และไม่ใช้ห้องสมุดของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทั้งหมดเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ทั้งแบบเลือกตอบ และแบบมาตรประมาณค่า ผลการวิจัยสามารถแยกออกเป็น 4 ประเด็นคือ

1. วัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุด คือ เพื่อใช้บริการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศ

2. สาเหตุที่เข้าใช้ห้องสมุด คือ ห้องสมุดตั้งอยู่ในที่ที่สามารถเดินทางไปใช้บริการได้มสะดวก ช่วงเวลาเปิดทำการของห้องสมุด บรรยากาศภายในที่เย็นสบายและแสงสว่างที่พอเหมาะของห้องสมุด สภาพของอุปกรณ์ภายในห้องสมุดอยู่ในสภาพดีพร้อมใช้งาน ความสะดวกในการใช้บริการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศ ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่ให้บริการมีหลากหลาย บุคลากรห้องสมุดมีมนุษยสัมพันธ์ดีและกระตือรือร้นในการให้บริการ ลักษณะการสอนของอาจารย์จะสอนโดยให้ค้นคว้าทำรายงานและแนะนำให้อ่านหนังสือเพิ่มเติมจากห้องสมุด การกำหนดให้เรียนวิชาการใช้ห้องสมุด ความต้องการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ความต้องการอ่านหนังสือพิมพ์และติดตามข่าวสาร และต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

3. สาเหตุที่ไม่เข้าใช้ห้องสมุด คือ ช่วงเวลาเปิดให้บริการของห้องสมุดไม่ตรงกับเวลาว่าง จำนวนทรัพยากรสารสนเทศมีน้อย ไม่ทราบถึงบริการของห้องสมุด ไม่มีบุคลากรให้บริการช่วยเหลือ ไม่ทราบวิธีการสืบค้นข้อมูล ไม่มีความจำเป็นต้องใช้ห้องสมุด และห้องสมุดตั้งอยู่ในที่ที่เดินทางไปใช้บริการไม่สะดวก

4. ปัญหาในการใช้บริการ คือ จำนวนทรัพยากรสารสนเทศไม่เพียงพอ เครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปไม่เพียงพอ วารสารไม่สามารถยืมกลับได้ ที่ตั้งของห้องสมุดไม่สะดวกต่อการเดินทางไปใช้บริการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาอาชีวศึกษา

ธารทิพย์ ศิริวัฒนรักษ์ (2534 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยถึง การใช้ห้องสมุดของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา เขตการศึกษาที่ 6 กรมอาชีวศึกษา มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา เขตการศึกษาที่ 6 จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อค้นคว้าประกอบรายงาน และเวลาที่เข้าใช้ห้องสมุดไม่แน่นอนจะเข้าใช้เมื่อมีชั่วโมงว่างจากการเรียน แรงจูงใจที่ทำให้เข้าใช้ห้องสมุด คือ ห้องสมุดมีหนังสือและสิ่งพิมพ์ที่น่าสนใจ

สุพัตรา แอบเนียม (2537 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยถึง การใช้ห้องสมุดของนักศึกษาสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาลักษณะการใช้บริการของห้องสมุด และเหตุผลที่ไม่ใช้บริการห้องสมุด กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษาที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2536 จำนวน 384 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดเพื่ออ่านข่าวสารจากหนังสือพิมพ์รายวัน และเห็นว่าห้องสมุดมีหนังสือและเอกสารที่ให้ประโยชน์ต่อวิชาชีพ สำหรับเหตุผลที่นักศึกษาไม่ใช้ห้องสมุดเนื่องจาก ช่วงเวลาเปิดบริการของห้องสมุดไม่ตรงกับเวลาว่าง และนักศึกษาเองไม่มีเวลาว่างพอที่จะไปใช้บริการ นอกจากนี้ยังพบว่า เพศ ประเภทวิชาที่เข้าศึกษา และช่วงเวลาที่ศึกษา มีความสัมพันธ์กับการใช้และไม่ใช้บริการห้องสมุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประภารัตน์ นววิภาพันธ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยถึง ความต้องการใช้หอสมุดกลางของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการใช้ห้องสมุด และความต้องการใช้หอสมุดกลางของนักศึกษา ระดับปริญญาตรีในศูนย์กลางราชมงคล โดยแจกแบบสอบถามแก่นักศึกษาที่เข้าใช้บริการจำนวน 443 ฉบับ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้าประกอบการทำรายงาน ภาคนิพนธ์ นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาประสบปัญหาในการใช้ห้องสมุด คือ ไม่มีเวลาว่างที่จะไปใช้บริการห้องสมุด และห้องสมุดไม่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยสำหรับช่วยค้นคว้าสารสนเทศที่ต้องการได้สะดวก รวดเร็ว

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาอาชีวศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาอาชีวทั้งหมดเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ และแบบมาตรประมาณค่า ผลการวิจัยสามารถแยกออกเป็น 3 ประเด็น คือ

1. วัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุด คือ เพื่ออ่านข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ เพื่อใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่ตนต้องการ และเพื่อศึกษาค้นคว้าประกอบการทำรายงานหรือภาคนิพนธ์

2. สาเหตุที่ไม่ใช้บริการห้องสมุด เนื่องจากช่วงเวลาเปิดบริการของห้องสมุดไม่ตรงกับเวลาว่าง และนักศึกษาเองไม่มีเวลาพอที่จะไปใช้บริการ

3. ปัญหาในการใช้บริการ คือ ห้องสมุดไม่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยสำหรับช่วยค้นคว้าสารสนเทศ

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม ทั้งภาคปกติ และภาคสมทบ ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 จาก 4 สาขาวิชา คือ วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมอุตสาหการ และวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2545 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ จำนวน 392 คน จำแนกได้ตามตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนประชากรจำแนกตามสาขาวิชา

กลุ่มการเรียน / สาขาวิชา	ภาคปกติ		ภาคสมทบ		รวม
	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	
วิศวกรรมไฟฟ้า	10	17	29	50	106
วิศวกรรมเครื่องกล	13	14	19	41	87
วิศวกรรมอุตสาหการ	9	14	31	53	107
วิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์	12	15	21	44	92
รวม	44	60	100	188	392

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยมีวิธีการดังนี้

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 607) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 196 คน

2. สุ่มกลุ่มตัวอย่างตามสาขาวิชาทั้ง 4 สาขา โดยเป็นนักศึกษาภาคปกติชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ทั้งหมดจำนวน 104 คน และนักศึกษาภาคสมทบชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ทั้งหมดจำนวน 156 คน รวมทั้งสิ้น 260 คน ดังรายละเอียดในตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาขาวิชา

กลุ่มการเรียน / สาขาวิชา	ภาคปกติ		ภาคสมทบ		รวม
	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	
วิศวกรรมไฟฟ้า	10	17	17	26	70
วิศวกรรมเครื่องกล	13	14	11	22	60
วิศวกรรมอุตสาหการ	9	14	18	29	70
วิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์	12	15	11	22	60
รวม	44	60	57	99	260

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นต่อเงื่อนไขการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา จำนวน 1 ชุด ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาสรุปผลการปฏิบัติงาน ประจำปี 2544 ของห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ เพื่อให้ทราบถึงปริมาณการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษา

2. สัมภาษณ์นักศึกษาเกี่ยวกับปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้ห้องสมุด เพื่อให้เข้าใจถึงปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษา

3. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้ห้องสมุดด้านต่างๆ ดังนี้

3.1 ด้านส่วนตัวของนักศึกษา ศึกษาคุณสมบัติลักษณะนิสัยของผู้ใช้ที่อาจส่งผลต่อการเข้าใช้ห้องสมุด

3.2 ด้านห้องสมุด ศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ของห้องสมุดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ทรัพยากรสารสนเทศ และการบริการที่อาจส่งผลต่อการใช้ห้องสมุด

3.3 ด้านการเรียนการสอน ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับวิธีการสอน เพื่อให้เข้าใจถึงลักษณะวิธีการสอนที่ผู้สอนนำมาใช้สอนนักศึกษา และส่งผลต่อการใช้ห้องสมุด

4. ศึกษาตัวอย่างแบบสอบถามที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้ห้องสมุดในด้านต่างๆ ดังนี้

4.1 ด้านส่วนตัวของนักศึกษา ศึกษาตัวอย่างแบบสอบถามจากงานวิจัยที่เกี่ยวกับความอยากรู้อยากเห็น นิสัยรักการอ่านของอังคณา กล่อมฤทธิ์ (2531 : ภาคผนวก) และปราณี รัตนัง (2541 : ภาคผนวก)

4.2 ด้านห้องสมุด ศึกษาตัวอย่างแบบสอบถามงานวิจัยที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของห้องสมุดของไพจิตร เกิดอยู่ (2540 : ภาคผนวก) และสมาน ลอยฟ้า และลำปาง แม่นมาตย์ (2529 : 63-67)

4.3 ด้านการเรียนการสอน ศึกษาตัวอย่างแบบสอบถามจากงานวิจัยที่เกี่ยวกับเหตุผลในการใช้และไม่ใช้ห้องสมุดของ ไพจิตร เกิดอยู่ (2540 : ภาคผนวก)

5. นำข้อมูลที่ได้มาศึกษา และสร้างข้อคำถาม สำหรับผู้ตอบทั้งผู้ที่เข้าใช้ห้องสมุด และผู้ที่ไม่เข้าใช้ห้องสมุด โดยสามารถตอบข้อคำถามภายในชุดเดียวกัน

รายละเอียดของแบบสอบถาม มีดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น ปีที่ศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา กลุ่มการเรียน สถานภาพการทำงาน และความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุด ซึ่งเป็นคำถามแบบเลือกตอบเพียงข้อเดียว จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อเงื่อนไขการใช้ห้องสมุด เป็นข้อคำถามเชิงสมมุติแบบมีเงื่อนไขใน 2 รูปแบบทั้งข้อคำถามแบบปฏิฐาน (Positive statement) และข้อคำถามแบบนิเสธ (Negative statement) และเป็นคำถามแบบมาตรประมาณค่า จำนวน 42 ข้อ ประกอบด้วย ข้อคำถามด้านส่วนตัวของนักศึกษา จำนวน 10 ข้อ ด้านห้องสมุด จำนวน 25 ข้อ และด้านการเรียนการสอน จำนวน 7 ข้อ

6. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่อประธาน และกรรมการที่ควบคุมปริญญานิพนธ์ ตรวจพิจารณาความถูกต้อง ขอบเขตของเนื้อหา ตลอดจนความเหมาะสมของสำนวน และความชัดเจนของเนื้อหา แล้วนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแบบสอบถาม

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเสร็จแล้ว นำไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2546 เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

8. นำผลการทดลองใช้แบบสอบถามเสนอประธาน และกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ เพื่อพิจารณาเห็นชอบก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการวิทยาเขตเทเวศร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในการเก็บแบบสอบถามจากนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นผู้วิจัยได้ประสานงานกับอาจารย์ผู้สอนประจำสาขาวิชา เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองตามชั้นเรียน โดยใช้ระยะเวลาแจกแบบสอบถามตั้งแต่วันที่ 25 กุมภาพันธ์ – 5 มีนาคม 2546 จำนวน 260 ชุด ได้รับคืนจำนวน 255 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.00

การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

2. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อเงื่อนไขการใช้ห้องสมุด ซึ่งเป็นคำถามแบบมาตรประมาณค่า มาแจกแจงความถี่ เพื่อคำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

ข้อคำถามที่มีความหมายแบบปฏิฐาน กำหนดค่าคะแนน ดังนี้

จริงมากที่สุด/มากที่สุด	5 คะแนน
จริงมาก/มาก	4 คะแนน
จริงบ้าง/ปานกลาง	3 คะแนน

จริงน้อย/น้อย 2 คะแนน

จริงน้อยที่สุด/น้อยที่สุด 1 คะแนน

ข้อคำถามที่มีความหมายแบบนิเสธ กำหนดค่าคะแนน ดังนี้

จริงมากที่สุด/มากที่สุด 1 คะแนน

จริงมาก/มาก 2 คะแนน

จริงบ้าง/ปานกลาง 3 คะแนน

จริงน้อย/น้อย 4 คะแนน

จริงน้อยที่สุด/น้อยที่สุด 5 คะแนน

จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ และรายด้าน โดยใช้อัตราการแปลผล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 แสดงว่าเงื่อนไขที่กำหนด หรือปัจจัยนั้นส่งผลกับการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 แสดงว่าเงื่อนไขที่กำหนด หรือปัจจัยนั้นส่งผลกับการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 แสดงว่าเงื่อนไขที่กำหนด หรือปัจจัยนั้นส่งผลกับการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 แสดงว่าเงื่อนไขที่กำหนด หรือปัจจัยนั้นส่งผลกับการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 แสดงว่าเงื่อนไขที่กำหนด หรือปัจจัยนั้นส่งผลกับการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาน้อยที่สุด

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ

3.1 หาค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูล คือ

3.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

3.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

3.1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3.2 เปรียบเทียบปัจจัยด้านส่วนตัวของนักศึกษาที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดด้วย F-test

3.3 เปรียบเทียบปัจจัยด้านห้องสมุดที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดด้วย F-test

3.4 เปรียบเทียบปัจจัยด้านการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดด้วย F-test

ในการคำนวณและหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และพิจารณาค่า F-test ผู้วิจัยจะใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้านสังคมศาสตร์ SPSS/PC+ (Statistical Package for the Social Sciences / Personal Computer Plus) ในการประมวลผล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ต่างๆ ในการแปลความหมายที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

df แทน ชั้นของความเป็นอิสระ

SS แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน

MS แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน

F แทน ค่าที่ใช้พิจารณา F-distribution

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สถานภาพส่วนตัวของนักศึกษา
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา
   - 2.1 ด้านส่วนตัวของนักศึกษา
   - 2.2 ด้านห้องสมุด
   - 2.3 ด้านการเรียนการสอน
3. เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา โดยจำแนกตามระดับความถี่การใช้ห้องสมุด
   - 3.1 ด้านส่วนตัวของนักศึกษา
   - 3.2 ด้านห้องสมุด
   - 3.3 ด้านการเรียนการสอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถานภาพส่วนตัวของนักศึกษา

1.1 สถานภาพส่วนตัวของนักศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา กลุ่มการเรียน สถานภาพการทำงาน และความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุดในภาคการศึกษาที่ผ่านมา ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าร้อยละสถานภาพส่วนตัวของนักศึกษา จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

สถานภาพ	ภาคปกติ		ภาคสมทบ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	93	36.47	143	56.08	236	92.55
หญิง	6	2.35	13	5.10	19	7.45
รวม	99	38.82	156	61.18	255	100.00
อายุ						
ต่ำกว่า 21 ปี	7	2.75	3	1.18	10	3.93
21 – 25 ปี	87	34.11	102	40.00	189	74.11
26 – 30 ปี	4	1.57	31	12.16	35	13.73
มากกว่า 30 ปี	1	0.39	20	7.84	21	8.23
รวม	99	38.82	156	61.18	255	100.00
ระดับชั้นปีที่ศึกษา						
ชั้นปีที่ 1	41	16.07	57	22.36	97	38.43
ชั้นปีที่ 2	58	22.75	99	38.82	158	61.57
รวม	99	38.82	156	61.18	255	100.00
สาขาวิชาที่ศึกษา						
วิศวกรรมไฟฟ้า	25	9.80	43	16.86	68	26.66
วิศวกรรมเครื่องกล	25	9.80	33	12.94	58	22.74
วิศวกรรมอุตสาหการ	23	9.02	47	18.44	70	27.46
วิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์	26	10.20	33	12.94	59	23.14
รวม	99	38.82	156	61.18	255	100.00
สถานภาพการทำงาน						
ยังไม่ได้ทำงาน	91	35.69	38	14.91	129	50.60
ทำงานประจำ แต่ขอลาศึกษาต่อ	1	0.39	6	2.35	7	2.74
ทำงานประจำ โดยทำงานควบคู่กับการเรียน	1	0.39	89	34.91	90	35.30
ทำงานพิเศษ โดยทำงานควบคู่กับการเรียน	6	2.35	23	9.01	29	11.36
รวม	99	38.82	156	61.18	255	100.00

ตาราง 3 (ต่อ)

สถานภาพ	ภาคปกติ		ภาคสมทบ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุดในภาคการศึกษาที่ผ่านมา						
มากกว่า 3 ครั้ง ต่อสัปดาห์	72	28.24	16	6.28	88	34.52
1-3 ครั้ง ต่อสัปดาห์	19	7.45	56	21.96	75	29.41
1-3 ครั้ง ต่อเดือน	6	2.35	59	23.14	65	25.49
1-3 ครั้ง ต่อเทอม	2	0.78	23	9.02	25	9.80
ไม่เคยใช้เลย	-	-	2	0.78	2	0.78
รวม	99	38.82	156	61.18	255	100.00

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เพศชาย (ร้อยละ 92.55) อายุระหว่าง 21-25 ปี (ร้อยละ 74.11) ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 (ร้อยละ 61.57) ในสาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ (ร้อยละ 27.46) โดยศึกษาในภาคสมทบ (ร้อยละ 61.18) โดยนักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ได้ทำงาน (ร้อยละ 50.60) และในภาคการศึกษาที่ผ่านมามากกว่า 3 ครั้งต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 34.52)

1.2 ระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษา โดยพิจารณาจากความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุด ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าร้อยละของระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษา

ระดับความถี่การใช้ห้องสมุด	จำนวน	ร้อยละ
ใช้มาก	88	34.78
ใช้ปานกลาง	75	29.65
ใช้น้อย	90	35.57
รวม	253	100.00

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า ระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษาทั้งหมดใกล้เคียงกัน โดยกลุ่มใช้น้อยเป็นกลุ่มที่มีปริมาณสูงสุด คือ ร้อยละ 35.57

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา

2.1 ด้านส่วนตัวของนักศึกษา ปรากฏผลดังตาราง 5

ตาราง 5 ลักษณะส่วนตัวของนักศึกษาที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุด

ข้อ	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1.	เมื่อมีเวลาว่าง ท่านมักจะอ่านหนังสือ	3.37	0.84	ปานกลาง
2.	เมื่อท่านต้องเดินทางไปในที่ต่าง ๆ ท่านมักนำหนังสือติดตัวไปด้วยเสมอ	3.10	1.12	ปานกลาง
3.	ท่านชอบซื้อหนังสือ เพราะเห็นว่าไม่ใช่สิ่งสิ้นเปลือง	3.82	1.02	มาก
4.	ท่านชอบอ่านหนังสือก่อนนอนเสมอ	2.89	1.11	ปานกลาง
5.	เมื่อท่านสงสัยในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ท่านจะรีบค้นคว้าหาคำตอบ	3.52	0.82	มาก
6.	ท่านจะอ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอโดยไม่ต้องมีคนขอร้องให้อ่าน	3.72	1.10	มาก
7.	ท่านชอบติดตามข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ ทางหนังสือพิมพ์เป็นประจำ	3.90	0.93	มาก
8.	ท่านชอบแวะดูหนังสือตามร้าน/แผงหนังสือเสมอ	3.65	0.95	มาก
9.	ท่านไม่เบื่อเมื่อต้องอ่านหนังสือเป็นเวลานาน	3.21	0.98	ปานกลาง
10.	ท่านชอบแนะนำหนังสือให้เพื่อนอ่านเสมอ	2.97	1.01	ปานกลาง
	รวม	3.41	0.52	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า ลักษณะส่วนตัวของนักศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีส่วนส่งเสริมต่อการใช้ห้องสมุดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การติดตามข่าวสาร ความรู้ต่างๆ ทางหนังสือพิมพ์เป็นประจำ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.90) รองลงมา คือ ชอบซื้อหนังสือเพราะเห็นว่าไม่ใช่สิ่งสิ้นเปลือง และจะอ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอโดยไม่ต้องมีคนขอร้องให้อ่าน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X}$ = 3.82 และ $\bar{X}$ = 3.72 ตามลำดับ)

2.2 ด้านห้องสมุด ปรากฏผลดังตาราง 6

ตาราง 6 ลักษณะของห้องสมุดที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา

ข้อ	ข้อคำถาม	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
	<u>สภาพแวดล้อม</u>			
1.	ถ้าห้องสมุดจะอยู่ในบริเวณที่ท่านเดินทางไปมาสะดวก ท่านก็ประสงค์จะเข้าใช้บริการ	3.58	1.09	มาก
2.	ถ้าห้องสมุดมีบรรยากาศที่สดชื่น เย็นสบาย ท่านก็ชอบจะเข้าไปนั่งอ่านหนังสือ	4.17	0.86	มาก
3.	ถ้าภายในห้องสมุดจะไม่มีเสียงดังจอแจ ท่านก็สนใจเข้าไปใช้บริการ	3.25	1.14	ปานกลาง
4.	ถ้าห้องสมุดมีบรรยากาศปลอดโปร่ง ท่านก็สนใจเข้าใช้บริการ	3.58	1.06	มาก
5.	ถ้าภายในห้องสมุดจัดพื้นที่ให้บริการเป็นสัดส่วน ท่านก็ประสงค์จะเข้าไปใช้บริการ	3.49	1.03	ปานกลาง
	รวม	3.62	0.72	มาก
	<u>ทรัพยากรสารสนเทศ</u>			
6.	ท่านสนใจจะเข้าไปยืมหนังสือ หากมีให้เลือกหลากหลายประเภท	3.89	0.99	มาก
7.	ถ้าห้องสมุดมีสื่อสมัยใหม่ เช่น ซีดีรอม ฯลฯ ให้บริการท่านก็ประสงค์จะเข้าใช้บริการ	3.56	1.25	มาก
8.	ถ้าหนังสือที่มีให้บริการมีความทันสมัย ท่านก็สนใจยืมใช้	2.87	1.02	ปานกลาง
9.	ท่านต้องการจะยืมหนังสือที่อยู่ในสภาพดีไม่ชำรุดหรือฉีกขาด	3.84	1.17	มาก
10.	ถ้าปริมาณของหนังสือ สื่อสมัยใหม่ เช่น ซีดีรอม ฯลฯ ที่ให้บริการมีจำนวนมาก ท่านก็สนใจใช้บริการ	4.00	0.94	มาก
11.	ถ้าห้องสมุดมีบริการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลต่างๆ เช่น I3E, ERIC, DAO, ABI/inform, ACM ฯ ท่านก็สนใจจะสืบค้น	3.82	0.95	มาก
12.	หากห้องสมุดมีเอกสารโครงงาน/วิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ท่านก็ประสงค์จะเข้าไปค้นคว้า	3.92	0.96	มาก
13.	ถ้าห้องสมุดมีวารสารหลากหลายประเภท ท่านก็สนใจเข้าไปนั่งอ่าน	4.01	0.94	มาก
14.	ถ้าห้องสมุดมีสื่อโสตทัศน์ เช่น เทปบันทึกเสียง เทปวีดิทัศน์ ฯลฯ สำหรับศึกษาค้นคว้า ท่านก็สนใจเข้าศึกษาค้นคว้า	4.02	0.93	มาก
	รวม	3.77	0.63	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
	<u>การบริการ</u>			
15.	ถ้าห้องสมุดมีบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการอย่างสุภาพและเป็นกันเอง ท่านก็ต้องการไปขอคำแนะนำ	4.22	0.89	มาก
16.	ถ้าหากบรรณารักษ์สามารถตอบคำถามต่างๆ แก่ท่านได้ ท่านก็ต้องการเข้าไปศึกษาค้นคว้า	2.60	1.01	ปานกลาง
17.	ถ้าห้องสมุดมีบริการอินเทอร์เน็ต ท่านก็สนใจจะเข้าใช้บริการ	4.23	0.92	มาก
18.	ถ้าห้องสมุดมีบริการค้นหารายการหนังสือโดยใช้คอมพิวเตอร์ (OPAC) ท่านก็ประสงค์ไปใช้บริการ	3.28	1.29	ปานกลาง
19.	ถ้าห้องสมุดมีบริการสอนการใช้ห้องสมุด ท่านก็สนใจขอรับบริการ	3.44	1.07	ปานกลาง
20.	ถ้าห้องสมุดมีบริการสอนการสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต ท่านก็ประสงค์ขอรับบริการ	4.02	0.94	มาก
21.	ถ้าห้องสมุดให้บริการยืม-คืนที่สะดวกรวดเร็ว ท่านก็ประสงค์เข้าไปใช้บริการยืม	3.44	1.17	ปานกลาง
22.	ท่านชอบเข้าใช้บริการห้องสมุดที่มีกฎระเบียบไม่เข้มงวดมากนัก	3.07	1.14	ปานกลาง
23.	ถ้าห้องสมุดขยายเวลาเปิดบริการให้มากขึ้น ท่านก็จะมีเวลาเข้าใช้ห้องสมุด	4.00	0.95	มาก
24.	ถ้าห้องสมุดมีการประชาสัมพันธ์บริการต่างๆ ให้ได้รับรู้อย่างต่อเนื่อง ก็จะกระตุ้นให้ท่านสนใจใช้บริการ	3.18	1.16	ปานกลาง
25.	ถ้าห้องสมุดจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น งานสัปดาห์ห้องสมุด การฉายภาพยนตร์จาก วีซีดี ท่านก็ประสงค์เข้าร่วมกิจกรรม	3.28	1.23	ปานกลาง
	รวม	3.52	0.56	มาก
	รวมทั้งสิ้น	3.63	0.52	มาก

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่า ลักษณะของห้องสมุดเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ($\bar{X}$ = 3.77) รองลงมา คือ ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X}$ = 3.62)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมข้อที่มีส่วนส่งเสริมต่อการใช้ห้องสมุดมากที่สุด คือ บรรยากาศที่สดชื่นเย็นสบาย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.17) รองลงมา คือ ห้องสมุดตั้งอยู่ในบริเวณที่สามารถเดินทางไปมาสะดวก และมีบรรยากาศปลอดโปร่ง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X}$ = 3.58 และ = $\bar{X}$ 3.58 ตามลำดับ) ด้านทรัพยากรสารสนเทศข้อที่มีส่วนส่งเสริมต่อการใช้ห้องสมุดสูงสุด คือ ห้องสมุดมีสื่อโสตทัศน์ เช่น เทปบันทึกเสียง เทปวีดิทัศน์ ฯลฯ สำหรับศึกษาค้นคว้า ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.02) รองลงมา คือ ห้องสมุดมีวารสารหลากหลายประเภท และปริมาณของหนังสือ

สื่อสมัยใหม่มีให้บริการจำนวนมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X}$ = 4.01 และ $\bar{X}$ = 4.00 ตามลำดับ) ด้านบริการข้อที่มีส่วนส่งเสริมต่อการใช้ห้องสมุดสูงสุด คือ มีบริการอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.23) รองลงมา คือ มีบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการอย่างสุภาพและเป็นกันเอง และมีบริการสอนการสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X}$ = 4.22 และ $\bar{X}$ = 4.02 ตามลำดับ)

2.3 ด้านการเรียนการสอน ปรากฏผลดังตาราง 7

ตาราง 7 ลักษณะการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา

ข้อ	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1.	ถ้าอาจารย์มอบหมายให้ทำรายงาน ท่านก็จะเข้าไปค้นคว้าหาข้อมูลในห้องสมุด	4.13	0.79	มาก
2.	ถ้าอาจารย์กำหนดให้ฝึกปฏิบัติมาก ท่านก็จะไม่มีโอกาสใช้บริการห้องสมุด	3.27	1.03	ปานกลาง
3.	ถ้าอาจารย์สอนโดยบรรยายตามตำราเป็นหลัก ท่านก็จะศึกษาเฉพาะจากตำราที่อาจารย์ใช้เท่านั้น	3.15	1.02	ปานกลาง
4.	ถ้าอาจารย์แนะนำให้ท่านศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในห้องสมุด ท่านก็จะปฏิบัติตามคำแนะนำ	3.96	0.78	มาก
5.	ถ้าลักษณะการสอนใช้วิธีการอภิปรายแสดงความคิดเห็น ท่านก็จะค้นคว้าหาข้อมูลล่วงหน้า	3.56	0.88	มาก
6.	ถ้าอาจารย์กำหนดรายชื่อเอกสารอ่านเพิ่มเติมให้ ท่านก็จะหาเอกสารอ่านเพิ่มเติมตามที่กำหนด	2.68	0.87	ปานกลาง
7.	เนื่องจากหลักสูตรกำหนดให้นักศึกษาทำโครงงาน ท่านจึงต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในห้องสมุด	3.87	0.95	มาก
	รวม	3.52	0.38	มาก

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า ลักษณะการเรียนการสอนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีส่วนส่งเสริมต่อการใช้ห้องสมุดสูงสุด คือ การที่อาจารย์มอบหมายให้ทำรายงาน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.13) รองลงมา คือ การที่อาจารย์แนะนำให้นักศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในห้องสมุด และหลักสูตรกำหนดให้นักศึกษาทำโครงงาน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X}$ = 3.96 และ $\bar{X}$ = 3.87 ตามลำดับ)

3. เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา โดยจำแนกตามระดับความถี่การใช้ห้องสมุด

3.1 ด้านส่วนตัวของนักศึกษา ปรากฏผลดังตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดด้านส่วนตัวของนักศึกษา จำแนกตามระดับความถี่การใช้ห้องสมุด

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	4.44	2.22	8.69**
ภายในกลุ่ม	250	63.86	0.26	
รวม	252	68.30		

$^{**}F_{(.01;\ df2,\ 250)} = 4.66$

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน มีลักษณะส่วนตัวแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าปัจจัยด้านส่วนตัวของนักศึกษามีความสัมพันธ์ต่อระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษา ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1

เพื่อให้ทราบว่านักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดที่ต่างกันคู่ใดแตกต่างกัน จึงนำมาทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ เชฟเฟ่ (Sheffe) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏผลดังตาราง 9

ตาราง 9 เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดด้านส่วนตัวของนักศึกษา จำแนกตามระดับความถี่การใช้ห้องสมุดที่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ระดับความถี่การใช้ห้องสมุด		ใช้น้อย	ใช้ปานกลาง	ใช้มาก
	$\bar{X}$	3.23	3.45	3.54
ใช้น้อย	3.23	-	0.22*	0.31*
ใช้ปานกลาง	3.45	-	-	0.09
ใช้มาก	3.54	-	-	-

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดมาก และปานกลางมีลักษณะส่วนตัวที่ส่งผลต่อระดับความถี่การใช้ห้องสมุดมากกว่านักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดน้อย

3.2 เปรียบเทียบปัจจัยด้านห้องสมุด ปรากฏผลดังตาราง 9

ตาราง 10 เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดด้านห้องสมุด จำแนกตามระดับความถี่การใช้ห้องสมุด

	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.40	0.20	0.73
	ภายในกลุ่ม	250	70.07	0.28	
	รวม	252	70.48		
ด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	2	5.50	2.76	5.47**
	ภายในกลุ่ม	250	125.76	0.50	
	รวม	252	131.26		
ด้านทรัพยากรสารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.91	0.45	1.16
	ภายในกลุ่ม	250	97.58	0.39	
	รวม	252	98.49		
ด้านการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.37	1.19	0.04
	ภายในกลุ่ม	250	77.43	0.31	
	รวม	252	77.45		

$^{**}F_{(.01;\ df2,\ 250)} = 4.66$

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน มีความเห็นต่อลักษณะของห้องสมุดไม่แตกต่างกัน แสดงว่าปัจจัยด้านห้องสมุดโดยรวมไม่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษา ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่2

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าสภาพแวดล้อมของห้องสมุดมีส่วนสัมพันธ์ต่อระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษา ส่วนด้านอื่นๆ ไม่มีส่วนสัมพันธ์ต่อระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษา

เพื่อให้ทราบว่านักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดที่ต่างกันคู่ใดแตกต่างกัน จึงนำมาทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ เชฟเฟ่ (Sheffe) โดยกำหนดค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ปรากฏผลดังตาราง 11

ตาราง 11 เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดด้านห้องสมุด ในด้านสภาพแวดล้อม จำแนกตามระดับความถี่การใช้ห้องสมุดที่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ระดับความถี่การใช้ห้องสมุด		ใช้มาก	ใช้ปานกลาง	ใช้น้อย
	$\bar{X}$	3.41	3.68	3.74
ใช้มาก	3.41	-	0.27	0.33*
ใช้ปานกลาง	3.68	-	-	0.06
ใช้น้อย	3.74	-	-	-

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดน้อยมีความเห็นต่อลักษณะของห้องสมุดด้านสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อระดับความถี่การใช้ห้องสมุดมากกว่านักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดมาก

3.3 เปรียบเทียบปัจจัยด้านการเรียนการสอน ปรากฏผลดังตาราง 12

ตาราง 12 เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดด้านการเรียนการสอน จำแนกตามระดับความถี่การใช้ห้องสมุด

	แหล่งความแปรปรวน	Df	SS	MS	F
ด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.42	0.21	1.45
	ภายในกลุ่ม	250	36.05	0.14	
	รวม	252	36.47		

$^{*}F_{(.05;\ df2,\ 250)} = 3.02$

$^{**}F_{(.01;\ df2,\ 250)} = 4.66$

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน มีความเห็นต่อลักษณะการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน แสดงว่าปัจจัยด้านการเรียนการสอนไม่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษา ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 3

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ สรุปตามลำดับดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยด้านส่วนตัวของนักศึกษา ด้านห้องสมุด และด้านการเรียนการสอน ที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัวของนักศึกษา ด้านห้องสมุด และด้านการเรียนการสอนกับระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์

สมมุติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยด้านส่วนตัวของนักศึกษามีความสัมพันธ์ต่อระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์

2. ปัจจัยด้านห้องสมุดมีความสัมพันธ์ต่อระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์

3. ปัจจัยด้านการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์ต่อระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ ทั้งภาคปกติ และภาคสมทบ โดยจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ได้กลุ่มตัวอย่างจากสาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า จำนวน 70 คน สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล จำนวน 60 คน สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ จำนวน 70 คน และสาขาวิชาวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 60 คน รวมได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 260 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา กลุ่มการเรียน สถานภาพการทำงาน และความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุด ซึ่งเป็นคำถามแบบเลือกตอบเพียงข้อเดียว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อเงื่อนไขการใช้ห้องสมุด เป็นคำถามเชิงสมมุติแบบมีเงื่อนไข 2 รูปแบบ คือข้อคำถามแบบปฏิฐาน และข้อคำถามแบบนิเสธ และเป็นคำถามแบบมาตรประมาณค่า

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

ตั้งแต่วันที่ 25 กุมภาพันธ์ – 5 มีนาคม 2546 จำนวน 260 ชุด ได้รับคืน จำนวน 255 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.00

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา

4.2 หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา

4.3 เปรียบเทียบปัจจัยด้านส่วนตัวของนักศึกษาที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดด้วย F-test

4.4 เปรียบเทียบปัจจัยด้านห้องสมุดที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดด้วย F-test

4.5 เปรียบเทียบปัจจัยด้านการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดด้วย F-test

ในการคำนวน และหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและพิจารณาค่า F-test ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้านสังคมศาสตร์ SPSS/PC+ ในการประมวลผล

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพส่วนตัวของนักศึกษา

นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 21-25 ปี ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 ภาคสมทบ ในสาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ โดยส่วนใหญ่ยังไม่ได้ทำงาน และในภาคการศึกษาที่ผ่านมาเข้าใช้ห้องสมุดมากกว่า 3 ครั้งต่อสัปดาห์

2. ระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษา โดยพิจารณาจากความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุด ปรากฏว่าระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษาทั้งกลุ่มใช้มาก ปานกลาง และน้อยมีจำนวนใกล้เคียงกัน โดยกลุ่มใช้น้อยเป็นกลุ่มที่มีจำนวนสูงสุด

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา

3.1 ด้านส่วนตัวของนักศึกษา พบว่า ลักษณะส่วนตัวของนักศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุด ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.41) โดยข้อที่มีส่วนส่งเสริมต่อการใช้ห้องสมุดสูงสุด คือ การติดตามข่าวสาร ความรู้ต่างๆ ทางหนังสือพิมพ์เป็นประจำ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.90) รองลงมา คือ ชอบซื้อหนังสือเพราะเห็นว่าไม่ใช่สิ่งสิ้นเปลือง และจะอ่านหนังสือเองโดยไม่ต้องมีคนขอร้องให้อ่าน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{x}$ = 3.82 และ $\bar{x}$ = 3.72 ตามลำดับ)

3.2 ด้านห้องสมุด พบว่า ลักษณะของห้องสมุดเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุด ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ($\bar{x}$ = 3.77) รองลงมา คือ ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{x}$ = 3.62)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมข้อที่มีส่วนส่งเสริมต่อการใช้ห้องสมุดสูงสุด คือ บรรยากาศที่สดชื่นเย็นสบาย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.17) รองลงมา คือ ตั้งอยู่ในบริเวณที่สามารถเดินทางไปมาสะดวก และมีบรรยากาศปลอดโปร่ง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{x}$ = 3.58 และ $\bar{x}$ = 3.58 ตามลำดับ) ด้านทรัพยากรสารสนเทศข้อที่มีส่วนส่งเสริมต่อการใช้ห้องสมุดสูงสุด คือ ห้องสมุดมีสื่อโสตทัศน์ เช่น เทปบันทึกเสียง เทปวีดิทัศน์ ฯลฯ สำหรับศึกษาค้นคว้า ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.02) รองลงมา คือ ห้องสมุดมีวารสารหลากหลายประเภท และปริมาณของหนังสือสื่อสมัยใหม่มีให้บริการจำนวนมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{x}$ = 4.01 และ $\bar{x}$ = 4.00 ตามลำดับ) ด้านบริการข้อที่มีส่วนส่งเสริมต่อการใช้ห้องสมุดสูงสุด คือ มีบริการอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่

ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.23) รองลงมา คือ มีบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการอย่างสุภาพและเป็นกันเอง และมีบริการสอนสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{x}$ = 4.22 และ $\bar{x}$ = 4.02 ตามลำดับ)

3.3 ด้านการเรียนการสอน พบว่า ลักษณะการเรียนการสอนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุด ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.52) โดยข้อที่มีส่วนส่งเสริมต่อการใช้ห้องสมุดสูงสุด คือ การมอบหมายให้ทำรายงานของอาจารย์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.13) รองลงมา คือ การแนะนำให้นักศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในห้องสมุดของอาจารย์ และหลักสูตรกำหนดให้นักศึกษาทำโครงงาน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{x}$ = 3.96 และ $\bar{x}$ = 3.87 ตามลำดับ)

4. เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา โดยจำแนกตามระดับความถี่การใช้ห้องสมุด ตามตัวแปร ดังนี้

4.1 ปัจจัยด้านส่วนตัวของนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน มีลักษณะส่วนตัวแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าปัจจัยด้านส่วนตัวของนักศึกษามีความสัมพันธ์ต่อระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษา เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า นักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดมาก และปานกลางมีลักษณะส่วนตัวที่ส่งผลต่อระดับความถี่การใช้ห้องสมุดมากกว่านักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดน้อย

4.2 ปัจจัยด้านห้องสมุด ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน มีความเห็นต่อลักษณะของห้องสมุดไม่แตกต่างกัน แสดงว่าปัจจัยด้านห้องสมุดไม่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าสภาพแวดล้อมของห้องสมุดมีส่วนสัมพันธ์ต่อระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษา ส่วนด้านอื่นๆ ไม่มีส่วนสัมพันธ์ต่อระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษา

4.3 ปัจจัยด้านการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน มีความเห็นต่อลักษณะการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน แสดงว่าปัจจัยด้านการเรียนการสอนไม่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษา

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตเทเวศร์ พบว่า

1. ลักษณะส่วนตัวของนักศึกษา เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา ในระดับปานกลาง โดยลักษณะดังกล่าวประกอบด้วย ความสนใจในการอ่าน ความอยากรู้อยากเห็น และความสนใจในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม สาเหตุที่ทำให้ปัจจัยดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะการแสวงหาความรู้ของนักศึกษาไม่ได้จำกัดอยู่แต่ในห้องสมุดของสถาบันเท่านั้น แต่ยังมีแหล่งความรู้อื่น ๆ อีกที่จะช่วยส่งเสริมความรู้แก่นักศึกษา เช่น ห้องสมุด หรือสถาบันบริการสารสนเทศอื่น ๆ ที่นักศึกษาสามารถเข้าใช้บริการได้ หรือแม้แต่จากการพูดคุย สอบถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากอาจารย์ผู้สอน จากผู้รู้ หรือจากเพื่อน นอกจากนี้การแสวงหาความรู้ต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ตก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่นักศึกษาสามารถใช้สืบค้นสารสนเทศผ่านทางเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่ให้บริการโดยสามารถค้นสารสนเทศจากที่ใดเวลาใดก็ได้ เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นระบบเครือข่ายที่กว้างที่สุด (ณิชนันท์ พลเวียงพล. 2543 : 11 อ้างอิง

จาก Whittaker 1993 ; ลีวายน์ 2539 : 26-25) และยังมีข้อมูลหลากหลายจากทุกมุมโลกให้สืบค้นได้ตั้งแต่ข่าวสาร ข้อมูลหนังสือทั้งหมดของห้องสมุด บทความทางวิชาการ สาระบันเทิง เป็นต้น หรือแม้แต่การติดตามข่าวสารทางโทรทัศน์ และวิทยุก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาสามารถรับข้อมูลข่าวสารได้ ประกอบกับการที่นักศึกษาเห็นว่าการซื้อหนังสือไม่ใช่สิ่งที่สิ้นเปลือง ดังนั้นเมื่อนักศึกษามีหนังสือเป็นของตนเองแล้ว ก็เป็นไปได้ว่านักศึกษาจะใช้หนังสือของตนเองเป็นหลัก และสามารถที่จะอ่านหนังสือที่ใดเวลาใดก็ได้

2. ลักษณะของห้องสมุด โดยทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านทรัพยากรสารสนเทศ และด้านบริการเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาคาดหวังที่จะได้รับบริการที่สะดวกสบายทุกครั้งที่เข้าใช้บริการห้องสมุด ในทุก ๆ ด้าน เนื่องจากสิ่งแรกที่นักศึกษาต้องได้สัมผัสเมื่อเข้าใช้บริการห้องสมุด คือสภาพแวดล้อมของห้องสมุด รองลงมา คือ ทรัพยากรสารสนเทศและบริการของห้องสมุด โดยทั้ง 3 ด้านจะเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ ดังนี้

ด้านสภาพแวดล้อม สิ่งที่นักศึกษาต้องการ คือ ความสะดวกสบายในการเดินทางเข้าใช้บริการห้องสมุด และภายในห้องสมุดต้องมีบรรยากาศที่ดี เช่น มีการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ เพื่อให้มีอากาศที่เย็นสบายตลอดการใช้บริการ มีการตกแต่งภายในที่ปลอดโปร่งสบายตา รวมทั้งมีการจัดพื้นที่ให้บริการเป็นสัดส่วน ก็ย่อมทำให้นักศึกษาสนใจอยากเข้าใช้ห้องสมุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จลีพร โกลากุล สรชัย พิศาลบุตร และเบญจวรรณ อัครโชติภานิชย์ (2527 : 70-71) และไพจิตร เกิดอยู่ (2540 : บทคัดย่อ) พบว่า สาเหตุที่ทำให้นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุด คือ ห้องสมุดอยู่ในทำเลที่ไปใช้ได้สะดวก และห้องสมุดมีบรรยากาศที่ดี

ด้านทรัพยากรสารสนเทศ นักศึกษาทุกคนย่อมเรียกร้องทรัพยากรสารสนเทศตามความต้องการของตนเองเป็นหลัก หากห้องสมุดสามารถตอบสนองความต้องการด้วยทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลายรูปแบบ และหลากหลายประเภท โดยสอดคล้องกับสาขาวิชาที่นักศึกษากำลังศึกษา และตามความสนใจในด้านอื่น ๆ เช่น ความรู้ทั่วไป การท่องเที่ยว การเมือง นวนิยาย เรื่องสั้น เป็นต้น รวมทั้งมีปริมาณของทรัพยากรสารสนเทศอย่างเหมาะสมและเพียงพอ ประกอบกับทรัพยากรสารสนเทศดังกล่าวต้องมีความทันสมัย และอยู่ในสภาพที่ดีเหมาะสมกับการใช้งาน นักศึกษาก็ย่อมพึงพอใจ และสนใจเข้าใช้บริการห้องสมุด (Chernik. 1992 : 213) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมาน ลอยฟ้า และลำปาง แม่นมาตย์ (2529 : บทคัดย่อ) พบว่า องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา คือ ประเภทของสิ่งพิมพ์ และสื่อโสตทัศน์ที่ห้องสมุดมีให้บริการ

ด้านบริการ สิ่งที่นักศึกษาต้องการจากการรับบริการของห้องสมุด คือ การบริการที่มีคุณภาพจากบริการที่หลากหลาย โดยเฉพาะบริการที่นอกเหนือจากบริการพื้นฐาน เช่น บริการอินเทอร์เน็ต บริการสอนการสืบค้นสารสนเทศ บริการข่าวสารทันสมัย บริการสืบค้นข้อมูลในระบบออนไลน์ เป็นต้น การรับบริการที่สะดวก รวดเร็ว จากบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ที่เต็มใจให้บริการด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส พูดจาสุภาพเป็นกันเอง หากห้องสมุดสามารถตอบสนองความต้องการของนักศึกษาได้ก็จะทำให้นักศึกษาสนใจอยากเข้าใช้บริการห้องสมุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จลีพร โกลากุล สรชัย พิศาลบุตร และเบญจวรรณ อัครโชติภานิชย์ (2527 : 70-71) และสมาน ลอยฟ้า และลำปาง แม่นมาตย์ (2529 : บทคัดย่อ) พบว่า สาเหตุที่นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุด คือ การบริการที่ดีของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่

และงานวิจัยของวาร์นาโด (Varnado. 1981 : Online) พบว่า นักศึกษาไม่พอใจต่อการบริการของห้องสมุด เนื่องจากไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้

อาจกล่าวได้ว่า ลักษณะของห้องสมุดในทุก ๆ ด้านที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาได้มากเท่าไร ก็ย่อมเป็นสิ่งจูงใจให้นักศึกษาเข้าใช้บริการห้องสมุดมากเท่านั้น

3. ลักษณะการเรียนการสอน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ลักษณะวิธีการสอนที่จะช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาเข้าใช้บริการห้องสมุด คือการสอนโดยให้นักศึกษามีโอกาสได้แสวงหาข้อมูล และแสดงความคิดเห็น จากการทำรายงาน การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และการอภิปรายร่วมกัน รวมทั้งจากการแนะนำของอาจารย์ผู้สอนที่ให้นักศึกษาใช้ห้องสมุดในการค้นคว้า ประกอบกับหลักสูตรของสถาบันได้กำหนดให้นักศึกษาทุกคนต้องทำโครงงาน โดยเป็นส่วนหนึ่งของการสำเร็จการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแดเนิล (Daniel. 1984 : 2917-A) พบว่า วิธีการสอนของอาจารย์กับการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามีความสัมพันธ์กันในทางบวกสูง และงานวิจัยของไล (Lai. 1990 : Online) พบว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ทำให้นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุด คือ การมอบหมายให้ทำรายงานของอาจารย์ผู้สอน การกำหนดให้นักศึกษาอ่านหนังสือนอกเหนือจากตำราของอาจารย์ผู้สอน และการสนับสนุนของอาจารย์ในการให้นักศึกษาใช้ห้องสมุดสำหรับการศึกษาค้นคว้า

4. เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ พบความแตกต่างกันเพียงด้านเดียว คือ ด้านส่วนตัวของนักศึกษา แสดงว่าปัจจัยด้านส่วนตัวของนักศึกษามีความสัมพันธ์ต่อระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษา โดยนักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดมาก และปานกลางมีลักษณะส่วนตัวที่ส่งผลต่อระดับความถี่การใช้ห้องสมุดมากกว่านักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดน้อย โดยลักษณะส่วนตัวดังกล่าวประกอบด้วย ความสนใจในการอ่าน ความอยากรู้อยากเห็น และความต้องการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม อาจกล่าวได้ว่า นักศึกษาที่มีลักษณะดังกล่าวมากมีความกระตือรือร้น และสนใจอยากศึกษาค้นคว้ามากกว่า โดยลักษณะดังกล่าวเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในด้านสติปัญญา รวมทั้งพัฒนาทักษะและความรู้เดิมให้มากขึ้น ซึ่งเป็นความต้องการที่ทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะทำให้นักศึกษาต้องการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการเรียนให้มากขึ้นจากการอ่าน หรือจากการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน (สุรางค์ โค้วตระกูล. 2544 : 171 – 172) จึงเป็นผลที่ทำให้นักศึกษาอยากเข้าใช้บริการห้องสมุด เนื่องจากนักศึกษาทราบดีว่าภายในห้องสมุดนั้นมีบริการทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลายประเภทและหลากหลายรูปแบบที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการอ่าน และการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมของนักศึกษาได้

ด้านห้องสมุดไม่พบความแตกต่างกัน แสดงว่าปัจจัยด้านห้องสมุดไม่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษา ยกเว้นแต่ปัจจัยห้องสมุด ด้านสภาพแวดล้อมมีส่วนสัมพันธ์ต่อระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษา โดยนักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดน้อยมีความเห็นต่อลักษณะของห้องสมุดด้านสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อระดับความถี่การใช้ห้องสมุดมากกว่านักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดมาก อาจกล่าวได้ว่านักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดน้อยให้ความสำคัญต่อสภาพแวดล้อมของห้องสมุดมากกว่านักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดมาก ซึ่งโดยธรรมชาติของนักศึกษาที่เข้าใช้บริการห้องสมุดแล้วต้องการความสะดวกสบายไม่ว่าจะเป็นจากวิธีการเดินทางมาใช้ห้องสมุด หรือการจัดบรรยากาศภายในห้องสมุดให้เย็นสบาย ปลอดโปร่ง เป็นสัดส่วน และต้องการความอิสระใน

การศึกษาค้นคว้า เช่น ต้องการนั่งคิด นั่งเขียน โดยไม่ต้องการให้ใคร หรือสิ่งใดมารบกวนสมาธิในการศึกษาค้นคว้า แต่สำหรับนักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดน้อยอาจต้องการสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มากกว่านักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โดยลักษณะส่วนตัวของนักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดน้อยจะมีแรงจูงใจในการเรียนรู้น้อยกว่านักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดมาก ดังนั้นถ้าห้องสมุดสามารถให้การส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนรู้ โดยการจัดห้องสมุดให้มีบรรยากาศที่ท้าท้ายความอยากรู้อยากเห็น และให้เหมาะสมกับการศึกษาค้นคว้า โดยให้มีเสียงรบกวนน้อยที่สุด และมีการจัดพื้นที่ให้บริการเป็นสัดส่วน เพื่อไม่ให้รบกวนสมาธิของนักศึกษา นอกจากนี้ยังเป็นการตัดสิ่งเร้าที่ไม่จำเป็นออก (สุกัลยา อำพิน. 2540 : 47 – 48 ; สุรางค์ โค้วตระกูล. 2544 : 179 – 180) แต่เนื่องจากสภาพของห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์มีขนาดเล็ก และคับแคบ ประกอบกับพื้นที่ให้บริการสื่อโสตทัศน์กับบริเวณที่นั่งอ่านตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกัน โดยมีที่นั่งอ่านส่วนบุคคลเป็นฉากกั้นเท่านั้น เมื่อนักศึกษาเข้าใช้บริการในบริเวณพื้นที่ทั้งสองพร้อม ๆ กันจะก่อให้เกิดเสียงดังรบกวนซึ่งกันและกัน ซึ่งเมื่อนักศึกษาพบกับสถานการณ์ลักษณะนี้บ่อย ๆ จะทำให้รู้สึกเบื่อหน่ายได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแดเนิล (Daniel. 1984 : 2917-A) พบว่าสภาพแวดล้อมของห้องสมุดเป็นสาเหตุที่กระตุ้นให้นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุด แต่สำหรับนักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดมาก อาจจะให้ความสำคัญต่อสภาพแวดล้อมของห้องสมุดมากแต่อาจไม่เท่ากับนักศึกษาที่ระดับความถี่การใช้ห้องสมุดน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โดยลักษณะส่วนตัวของนักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดมากจะมีความสนใจในการอ่านและความต้องการหาความรู้เพิ่มเติมมากกว่านักศึกษาที่ระดับความถี่การใช้ห้องสมุดน้อย ดังนั้นแม้ว่าสภาพภายในห้องสมุดจะคับแคบ หรือมีเสียงดังรบกวนบ้างก็ไม่มีผลกระทบต่อนักศึกษาที่ระดับความถี่การใช้ห้องสมุดมากเท่าที่ควร ถ้าห้องสมุดยังสามารถตอบสนองต่อความต้องการอ่าน และความต้องการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมของนักศึกษาได้

ด้านทรัพยากรสารสนเทศไม่มีส่วนสัมพันธ์ต่อระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดมาก ปานกลาง และน้อยให้ความสำคัญกับทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดเหมือน ๆ กัน คือต้องการทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลายประเภท และหลากหลายรูปแบบ ที่มีความทันสมัย รวมทั้งมีปริมาณที่เพียงพอต่อการใช้ เนื่องจากนักศึกษาต้องใช้ทรัพยากรสารสนเทศภายในห้องสมุด เพื่อทำรายงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอน เพื่อศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมภายในห้องสมุดตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้สอน หรือเพื่อค้นคว้าหาข้อมูลสำหรับทำโครงงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพซล์ (Peishl. 1979 : 2328 – A) ธารทิพย์ ศิริวัฒนรักษ์ (2534 : บทคัดย่อ) และประภารัตน์ นววิภาพันธ์ (2540 : บทคัดย่อ) พบว่า นักศึกษาเข้าใช้บริการห้องสมุดเพื่อใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด เพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมาย

ด้านบริการไม่มีส่วนสัมพันธ์ต่อระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดมาก ปานกลาง และน้อย ให้ความสำคัญกับบริการของห้องสมุดเหมือน ๆ กัน คือ ต้องการบริการที่มีคุณภาพจากบริการที่หลากหลาย สะดวก และรวดเร็ว จากบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ที่พร้อมให้บริการอย่างสุภาพและเป็นกันเอง เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาภาคสมทบ และต้องทำงานควบคู่กับการเรียน ทำให้โอกาสที่จะเข้าใช้บริการภายในห้องสมุดเป็นระยะเวลานาน ๆ มีน้อยตามไปด้วย ประกอบกับช่วงเวลาให้บริการของห้องสมุดนอกเวลาราชการมีน้อย คือให้บริการวันจันทร์ - ศุกร์ เวลา 8.30 - 16.00 และวันเสาร์ - อาทิตย์ เวลา 9.00 - 15.00 น. โดยช่วงเวลา

ดังกล่าวนักศึกษาจะใช้เวลาในห้องเรียนมากกว่า และเมื่อนักศึกษามีเวลาว่างหลังเลิกเรียนแล้วห้องสมุดก็ปิดให้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จลีพร โกลากุล สรชัย พิศาลบุตร และ เบญจวรรณ อัครโชติภานิชย์ (2527 : 1, 70 – 71) และฐากูร จินตะนฤมิตร (2544 : 33-36) พบว่าความเหมาะสมของช่วงเวลาเปิดให้บริการของห้องสมุดเป็นสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาเข้าใช้ และไม่ใช้บริการห้องสมุด

ด้านการเรียนการสอนไม่พบความแตกต่างกัน แสดงว่าปัจจัยด้านการเรียนการสอนไม่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความถี่การใช้ห้องสมุดของนักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษาที่มีระดับความถี่การใช้ห้องสมุดมาก ปานกลาง และน้อยจะเข้าใช้ห้องสมุด เพื่อศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลสำหรับทำรายงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอน และทำโครงงานเพื่อให้สำเร็จตามหลักสูตรการศึกษา เพราะนักศึกษาในยุคปัจจุบันยังเคยชินกับการเรียนแบบนั่งฟังอาจารย์ผู้สอนบรรยายให้ฟังและจดตามเพื่อท่องจำ และอ่านเฉพาะตำราที่เรียนเท่านั้น สำหรับใช้สอบให้สำเร็จการศึกษาเท่านั้น (วิทยากร เชียงกูล. 2544 : 148) ประกอบกับนักศึกษาไม่ค่อยมีเวลาว่างมากนัก เนื่องจากการเรียนการสอนในสถาบันมีรายวิชาที่เป็นภาคปฏิบัติมาก นอกจากนี้นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาภาคสมทบ และต้องทำงานควบคู่กับการเรียนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมาน ลอยฟ้า และ ลำปาง แม่นมาตย์ (2529 : บทคัดย่อ) ไพจิตร เกิดอยู่ (2540 : บทคัดย่อ) และสุกัญญา แป้นสุขเย็น (2543 : บทคัดย่อ) พบว่า การมอบหมายให้นักศึกษาทำรายงานที่เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนในวิชาต่าง ๆ และการแนะนำรายชื่อหนังสือให้นักศึกษาอ่านเพิ่มเติมในห้องสมุดเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาเข้าใช้บริการห้องสมุด

ข้อเสนอแนะสำหรับห้องสมุด

1. จากผลการวิจัยพบว่า นิสัยรักการอ่าน และความต้องการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมมีความสัมพันธ์ต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา ดังนั้นห้องสมุดควรจัดกิจกรรมส่งเสริมรักการอ่านอย่างสม่ำเสมอ เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักศึกษาให้เกิดความรู้สึกอยากอ่าน อยากค้นคว้าและหันมาสนใจใช้บริการของห้องสมุด เช่น การจัดป้ายนิเทศและนิทรรศการ เพื่อเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ โดยหัวข้อในการนำเสนอต้องหลากหลาย และมีระยะเวลาในการเปลี่ยนเนื้อหาอย่างสม่ำเสมอให้ทันต่อเหตุการณ์ การแนะนำหนังสือใหม่ให้นักศึกษาทราบอย่างต่อเนื่อง โดยมีเนื้อหาบางตอนที่น่าสนใจมานำเสนอพร้อมกับปก หรือรูปเล่มของหนังสือในบริเวณต่าง ๆ ของสถาบัน เช่น บริเวณบอร์ดหน้าห้องสมุด บริเวณบอร์ดหน้าสาขาวิชาที่นักศึกษาศึกษา หรือบริเวณบอร์ดหน้าลิฟท์ เป็นต้น การแนะนำการใช้ห้องสมุดให้แก่นักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ เช่นการแนะนำการใช้ประโยชน์จากหนังสืออ้างอิง หรือการแนะนำวิธีการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศภายในห้องสมุดจากฐานข้อมูลของห้องสมุด โดยใช้แผ่นพับ หรือให้นักศึกษาจัดกลุ่มลงตามวันและเวลาตามที่ห้องสมุดกำหนดให้ เป็นต้น

2. ควรปรับปรุงห้องสมุดทั้งในด้านสภาพแวดล้อม ทรัพยากรสารสนเทศ และการบริการให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา เพื่อดึงดูดความสนใจให้นักศึกษาต้องการเข้าใช้บริการห้องสมุด จากการวิจัยพบว่า สิ่งที่นักศึกษาคาดหวังจากห้องสมุดเมื่อได้เข้าใช้ คือ บรรยากาศภายในห้องสมุดที่เย็นสบาย ซึ่งห้องสมุดควรเปิดเครื่องปรับอากาศตลอดเวลาที่ให้บริการ การจัดบรรยากาศภายในห้องสมุดให้ปลอดโปร่งเหมาะสมกับการค้นคว้า จัดให้มีหนังสือ วารสาร สื่อโสตทัศน์สำหรับการศึกษาค้นคว้า และสื่อสมัยใหม่สำหรับบริการให้หลากหลายประเภทและหลากหลายสาขาวิชามากที่สุด และมีปริมาณที่เพียงพอต่อการใช้งานของนักศึกษา รวมทั้งอยู่ในสภาพที่ดีเหมาะสมกับการใช้งาน จัดให้มีบริการที่หลากหลายนอกเหนือจากบริการพื้นฐาน เช่น จัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต และมีบริการสอนการสืบค้นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ต

เป็นต้น และขยายเวลาเปิดให้บริการเพิ่มขึ้นจากเดิมวันจันทร์ – ศุกร์ เวลา 8.30 – 16.00 น. เป็นเวลา 7.30 – 16.30 น. วันเสาร์ – อาทิตย์ เวลา 9.00 – 15.00 น. เป็น 7.30 – 20.32 น. เป็นต้น หากห้องสมุดสามารถทำให้ความคาดหวังของนักศึกษาเป็นจริงได้ก็จะเป็นผลให้นักศึกษาสนใจเข้าใช้ห้องสมุด แต่นอกจากผลการวิจัยนี้แล้ว ห้องสมุดควรสอบถามความต้องการของนักศึกษาเพิ่มเติมโดยการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้ปรับปรุงห้องสมุดให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษามากที่สุด ซึ่งจะเป็นผลให้นักศึกษาสนใจเข้าใช้ห้องสมุดมากขึ้น

3. บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดควรประสานงานกับอาจารย์ผู้สอน โดยให้ห้องสมุดเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนการเรียนการสอน เช่น ในคาบแรกของการเรียนการสอนบรรณารักษ์อาจขอความร่วมมือจากอาจารย์ผู้สอนในแต่ละวิชาให้จัดส่งนักศึกษาเข้าห้องสมุดก่อน เพื่อให้บรรณารักษ์แนะนำการใช้ห้องสมุดของสถาบันแก่นักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้ทราบว่าห้องสมุดมีบริการ และทรัพยากรสารสนเทศอะไรบ้างให้บริการ รวมทั้งแนะนำการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศภายในห้องสมุดด้วยโปรแกรมการสืบค้นของห้องสมุด และเสนอให้อาจารย์ผู้สอนนำนักศึกษาเข้าศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมภายในห้องสมุด โดยมีบรรณารักษ์เป็นผู้ช่วยในการแนะนำ คัดเลือก และจัดเตรียมทรัพยากรสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่นักศึกษาต้องเข้ามาศึกษาค้นคว้าในแต่ละครั้ง นอกจากนี้บรรณารักษ์อาจคัดเลือกวีดิทัศน์ภายในห้องสมุดที่เป็นประโยชน์ต่อหัวข้อที่นักศึกษาต้องศึกษาค้นคว้าให้แก่อาจารย์ผู้สอน พร้อมเสนอแนะให้อาจารย์ผู้สอนนำนักศึกษาเข้าชมวีดิทัศน์ดังกล่าวภายในห้องสมุด พร้อมกันนี้บรรณารักษ์อาจจัดทำบรรณานุกรมรายชื่อหนังสือ และสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในแต่ละวิชาให้แก่อาจารย์ผู้สอนด้วย เพื่อเป็นประโยชน์แก่อาจารย์ผู้สอนในการแนะนำให้แก่นักศึกษา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ที่ไม่เน้นการเรียนการสอนในสายวิชาชีพเหมือนกับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาในแต่ละด้านแบบเฉพาะเจาะจงในแต่ละเรื่อง เช่น ทรัพยากรสารสนเทศ บริการห้องสมุด และนิสัยรักการอ่าน เป็นต้น โดยศึกษาในสภาพความเป็นจริง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

คณะอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. (2544). *สารนิเทศและการศึกษาค้นคว้า.* ชลบุรี : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

คำรณ ศรีน้อย. (2545). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชา วงจรดิจิตอล และการออกแบบลอจิก.* กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม.

จลีพร โกลากุล, สรชัย พิศาลบุตร และ เบญจรรณ อัครโชติภานิชย์. (2527). *โครงการวิจัยสถาบันเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมาใช้ และไม่มาใช้ห้องสมุดทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของจุฬา-ลงกรณ์มหาวิทยาลัย.* กรุงเทพฯ : กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิรวรรณ ภักดีบุตร. (2532). "ผู้ใช้และผู้ให้บริการสารนิเทศ," ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสารนิเทศศาสตร์เบื้องต้น หน่วยที่ 1-7.* หน้า 161-202. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชุลี อินมั่น. (2533). *การอ่าน...สู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต.* กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.

ฐากูร จินตะนฤมิตร. (2544, กรกฎาคม). "การใช้ห้องสมุดของอาจารย์ นิสิต และบุคลากร คณะทันตแพทย์ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย," *บรรณารักษศาสตร์.* 21(2) : 33-36.

ณิชนันท์ พลเวียงพล. (2543). *องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ห้องสมุดของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนอุดมพิทยากูล จังหวัดอุดรธานี.* ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ธารทิพย์ ศิริวัฒนรักษ์. (2534). *การใช้ห้องสมุดของนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 6 กรมอาชีวศึกษา.* วิทยานิพนธ์ อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

นงพงา จิตรกร. (2533). "รูปแบบของการบริการและเผยแพร่สารนิเทศ," ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริการและเผยแพร่สารนิเทศ หน่วยที่ 1-7.* หน้า 43-95. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

นวลจิตต์ เชาวกีรติพงศ์ และคณะ. (2543). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชา จิตวิทยาการเรียนการสอน.* กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.

บุญชม ศรีสะอาด. (2537). *การพัฒนาการสอน.* กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.

ประภารัตน์ นววิภาพันธ์. (2540). *ความต้องการใช้หอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.* วิทยานิพนธ์ อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ปราณี รัตนัง. (2541). *ตัวแปรคัดสรรที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ในจังหวัดเชียงราย.* ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2542). *การจัดและบริหารอาชีวศึกษา.* กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

พันธ์ศักดิ์ พลสารัมย์ และ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2543). *รายงานการวิจัย เรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี.* กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.

พิมลพรรณ เรพเพอร์ และคณะ. (2541). *การใช้ห้องสมุด = Using the Library : LB 103.* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พิสิฐ สอนละ. (2545). *เอกสารประกอบการสอน รายวิชา วิศวกรรมแม่เหล็กไฟฟ้า.* กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์.

ไพจิตร เกิดอยู่. (2540). *เหตุผลในการใช้และไม่ใช้ห้องสมุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน.* ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

แม้นมาส ชวลิต. (2541). *คู่มือบรรณารักษ์ (เล่ม1).* พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับปรับปรุงแก้ไข. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.

วาณี ฐาปนวงศ์ศานติ. (2543). *การจัดและการบริหารงานห้องสมุด.* กรุงเทพฯ : ศิลปบรรณาคาร.

วิทยากร เชียงกูล. (2544). *รายงานสภาวะการศึกษาไทยปี 2543 – 2544 : ปฏิรูปการศึกษาอย่างไร เพื่อใคร เพื่ออะไร ?.* กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

วีณา อินทร์แก้ว. (2545). *ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการห้องสมุดเสมือนของสำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.* วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ลมุล รัตตากร. (2539). *การใช้ห้องสมุด.* พิมพ์ครั้งที่ 8 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.

ลีวายน์, จอห์น อาร์. (2539). *แรกเริ่มเรียนรู้เรื่อง Internet = The Internet of Dummies.* สายัณห์ เลี้ยงบุญเลิศชัย และ กุศล เกียรติสมมารถ. แปล. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ศรีรัตน์ เจิงกลิ่นจันทร์. (2536). *การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน.* กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ศิริพร (ชิตพันธ์) ศรีเชลียง. (2542). *ห้องสมุดมหาวิทยาลัย.* กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏเพชรบุรี วิทยาลงกรณ์.

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. คณะศึกษาศาสตร์. (2543). *ประมวลการสอนวิชา เทคโนโลยีทางการศึกษาเบื้องต้น.* กรุงเทพฯ : สถาบันฯ.

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์. (2544ก). *แผนการศึกษาหลักศูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต (ต่อเนื่อง) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ สำหรับนักศึกษารหัสปีการศึกษา 2544 – 2545.* กรุงเทพฯ : สถาบันฯ. ถ่ายเอกสาร.

_____. (2544ข). *วิทยาเขตเทเวศร์.* (แผ่นพับ). กรุงเทพฯ : สถาบันฯ.

_____. (2545). *การปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ 2545.* กรุงเทพฯ : สถาบันฯ.

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์. แผนกห้องสมุด. (2544). *สรุปผลการปฏิบัติงาน ประจำปี 2544.* กรุงเทพฯ : สถาบันฯ.

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฯ. (2537). มาตรฐานห้องสมุด. พิมพ์ครั้งที่ 2 (ปรับปรุงเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ : สมาคม ฯ.

สมาน ลอยฟ้า และ ลำปาง แม่นมาตย์. (2529). *รายงานการวิจัยเรื่อง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น.* ขอนแก่น : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุกัญญา แป้นสุขเย็น. (2543). *พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนิสิตปริญญาตรี คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.* ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุกัลยา อำพิน. (2540, มกราคม – มิถุนายน). "พัฒนาผู้ให้บริการ พัฒนางานห้องสมุด," *รังสิตสารสนเทศ.* 3(1) : 45 – 50.

สุพัตรา แอบเนียม. (2537). *การศึกษาการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาของวิทยาลัยสารพัดช่าง กรมอาชีวศึกษา.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุรางค์ โค้วตระกูล. (2544). *จิตวิทยาการศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 5 (ฉบับปรับปรุงแก้ไข). กรุงเทพ ฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อนันต์ วงศ์กระจ่าง. (2541). "คุณภาพการศึกษาในยุคเศรษฐกิจถดถอย," ใน *ที่ระลึก 50 ปี วิทยาเขตเทเวศร์.* หน้า 67-70. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์.

อังคณา กล่อมฤทธิ์. (2531). *ความอยากรู้อยากเห็น นิสัยรักการอ่าน และคุณสมบัติส่วนตัวบางประการของนักเรียนที่เข้าเรียนห้องสมุดมาก และนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดน้อย.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เอกสิทธิ์ บุตรลับ. (2543). "วิทยาเขตเทเวศร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล" ใน *52 ปี ราชมงคล.* หน้า 6-16. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์.

Ashoor, Mohammed-Saleh Jamil. (1978, February). "A Survey of User's Attitudes Toward the Resources and Service of Three University Libraries in Saudi Arabia," *Dissertation Abstracts International.* 39 : 4567-A.

Bauner, Ruth Elizabeth. (1979, May). "Library Use and the Perceptions of Student Library User at Southern Illinois University Carbondale," *Dissertation Abstracts International.* 38 : 6379-A.

Brophy, Peter. (2000). *The Academic Library.* London : Library Association.

Buckland, Michael K. (1988). *Library Services in Theory and Context.* 2 nd ed. Oxford : Pergamon.

Chernik, Barbara E. (1992). *Introduction to Library Services.* Englewood, Colo : Libraries Unlimited.

Daniel, James Olonenmeye. (1984, April). "The Relationship Between Methods of Instruction and Frequency of Library Use by Students and Faculty in Three Universities in Nigeria," *Dissertation Abstracts International.* 44 : 2917-A.

Emdad, Ali A. & Roger, A. Robert. (1978, November). "Library Use at Pahlavi University," *College and Research Libraries.* 39 : 448-455.

Harrell, Charles Bayne. (1988). *The Use of an Academic Library.* (Online). Available URL : http://thaillis.uni.net.th/DAO/seaerch.nsp.

Hoare, Peter. (1997). "Academic Libraries," In *International Encyclopedia of Information and Library Science.* Edited by John Feather and Paul Sturges. p. 2-4. London : Routledge.

Krejcie, Robert V. & Morgan, Daryle W. (1970. Autumn). "Determining Sample Size for Research Activities," *Journal of Educational and Psychological Measurement. 30 : 607-610.*

Lai, Ting Ming. (1990). *A Comparative Study of the Use of Academic Libraries by Undergraduates in the United States and Taiwan.* (Online). Available URL : http://thaillis.uni. net.th/DAO/ detail.nsp.

Peischi, Thomas Michael. (1979, November). "A User Study of a University System : An Investigation of the Perceived Needs of a University Library's Patrons," *Dissertation Abstracts International.* 40 : 2328-A.

Stevens, Norman D. (1998). "University Libraries," In *The Encyclopedia Americana International.* v. 17. p. 337-341. Danbury, Conn : Encyclopedia Americana.

Varnado, Kay Lorrell Ford. (1981). *An Analysis of Library Services at the University of the District of Columbia as Perceived by Administrators, Faculty Members, and Students.* (Online). Available URL : http://thaillis.uni.net.th/DAO/detail.nsp.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

ที่ ทม 1012/ ๒๒๗๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

3 มีนาคม 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาเขตเทเวศร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวอังคณา แวซอเหาะ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์" โดยมีรองศาสตราจารย์สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชรา สุทธิสำแดง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 - 2 สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมอุตสาหกรรม วิศวกรรมเครื่องกล และวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 260 คน ตอบแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวอังคณา แวซอเหาะ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาภรณ์ หะวานนท์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731
หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ มือถือ 09-1124401

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์

<u>คำชี้แจง</u>

1. แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุด สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์ โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสภาพต่างๆ ที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุด

2. การตอบแบบสอบถามในครั้งนี้จะไม่ส่งผลใดๆ ต่อตัวนักศึกษาไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียนหรือด้านส่วนตัว แต่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อห้องสมุดที่จะใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงบริการห้องสมุด ซึ่งจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อนักศึกษา ฉะนั้นจึงใคร่ขอความกรุณาตอบคำถามให้ครบทุกข้อ เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

<u>นิยามศัพท์เฉพาะ</u>

การใช้ห้องสมุดหรือการเข้าใช้บริการ หมายถึง การเข้าใช้บริการต่างๆ ของห้องสมุด ตามที่ห้องสมุดได้จัดเตรียมเพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ เช่น การเข้าไปยืม-คืนหนังสือ การไปใช้บริการตอบคำถาม การเข้ารับบริการสอนการใช้ห้องสมุด การใช้บริการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูล การเข้าไปค้นหารายการหนังสือด้วยคอมพิวเตอร์ (OPAC) เป็นต้น ตลอดจนการเข้าไปนั่งอ่านหนังสือ การเข้าไปนั่งชมรายการโทรทัศน์ การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ทางห้องสมุดจัดขึ้น เป็นต้น

ต่อไปนี้เป็นแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย √ ใน [ ] หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน

1. เพศ
   [ ] ชาย
   [ ] หญิง

2. อายุ
   [ ] ต่ำกว่า 21 ปี
   [ ] 21 – 25 ปี
   [ ] 26 – 30 ปี
   [ ] มากกว่า 30 ปี

3. ระดับชั้นปีที่ศึกษา
   [ ] ชั้นปีที่ 1
   [ ] ชั้นปีที่ 2

4. สาขาวิชาที่ศึกษา
   [ ] วิศวกรรมไฟฟ้า
   [ ] วิศวกรรมเครื่องกล
   [ ] วิศวกรรมอุตสาหการ
   [ ] วิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์

5. กลุ่มการเรียน
   [ ] กลุ่มภาคปกติ
   [ ] กลุ่มภาคสมทบ

6. สถานภาพการทำงาน
   [ ] ยังไม่ได้ทำงาน
   [ ] ทำงานประจำ แต่ขอลาศึกษาต่อ
   [ ] ทำงานประจำ โดยทำงานควบคู่กับการเรียน
   [ ] ทำงานพิเศษ โดยทำงานควบคู่กับการเรียน

7. ความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุดในภาคการศึกษาที่ผ่านมาของท่าน
   [ ] มากกว่า 3 ครั้ง ต่อสัปดาห์
   [ ] 1-3 ครั้ง ต่อสัปดาห์
   [ ] 1-3 ครั้ง ต่อเดือน
   [ ] 1-3 ครั้ง ต่อเทอม
   [ ] ไม่เคยใช้เลย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสภาพต่างๆ ที่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุด

<u>คำชี้แจง</u> ขอให้ท่านอ่านข้อความตามเงื่อนไขต่างๆ ที่ระบุไว้ในแต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่าตรงกับสภาพความเป็นจริง และความคิดเห็นของท่านมากน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องว่างตามความเป็นจริง (โปรดตอบทุกข้อ)

2.1 ด้านตัวนักศึกษา

ข้อที่	ข้อคำถาม	สภาพความเป็นจริง				
		จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
2.1.1	เมื่อมีเวลาว่าง ท่านมักจะอ่านหนังสือ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.1.2	เมื่อท่านต้องเดินทางไปในที่ต่างๆ ท่านมักนำหนังสือติดตัวไปด้วยเสมอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.1.3	ท่านไม่ซื้อหนังสือ เพราะเห็นว่าสิ้นเปลือง.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.1.4	ท่านชอบอ่านหนังสือก่อนนอนเสมอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.1.5	เมื่อท่านสงสัยในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ท่านจะรีบค้นคว้าหาคำตอบ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.1.6	ท่านจะอ่านหนังสือเมื่อมีคนขอร้องให้อ่าน.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.1.7	ท่านชอบติดตามข่าวสาร ความรู้ต่างๆ ทางหนังสือพิมพ์เป็นประจำ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.1.8	ท่านชอบแวะดูหนังสือตามร้าน/แผงหนังสือเสมอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.1.9	ท่านไม่เบื่อเมื่อต้องอ่านหนังสือเป็นเวลานาน.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.1.10	ท่านชอบแนะนำหนังสือให้เพื่อนอ่านเสมอ.....	.....	.....	.....	.....	.....

2.2 ด้านห้องสมุด

ข้อที่	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.2.1	แม้ห้องสมุดจะอยู่ในบริเวณที่ท่านเดินทางไปมาสะดวก ท่านก็ไม่ประสงค์จะเข้าใช้บริการ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.2.2	ถ้าห้องสมุดมีบรรยากาศที่สดชื่น เย็นสบาย ท่านก็ชอบจะเข้าไปนั่งอ่านหนังสือ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.2.3	แม้ภายในห้องสมุดจะมีเสียงดังจอแจ ท่านก็ยังสนใจเข้าไปใช้บริการ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.2.4	แม้ห้องสมุดมีบรรยากาศที่อับทึบ ท่านก็ยังสนใจเข้าใช้บริการ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.2.5	แม้ภายในห้องสมุดจะแออัด คับแคบ ไม่เป็นสัดส่วน ท่านก็ยังเข้าไปใช้บริการ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.2.6	ท่านสนใจจะเข้าไปยืมหนังสือ หากมีให้เลือกหลากหลายประเภท.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.2.7	แม้ห้องสมุดจะมีสื่อสมัยใหม่ เช่น ซีดีรอม ฯลฯ ให้บริการ ท่านก็ไม่ประสงค์จะเข้าใช้บริการ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.2.8	แม้หนังสือที่มีให้บริการจะเก่าล้าสมัย ท่านก็ยังยืมใช้.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.2.9	ท่านต้องการจะยืมหนังสือที่อยู่ในสภาพดีไม่ชำรุด หรือฉีกขาด.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.2.10	ถ้าปริมาณของหนังสือ สื่อสมัยใหม่ เช่น ซีดีรอม ฯลฯ ที่ให้บริการมีจำนวนมาก ท่านก็สนใจใช้บริการ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.2.11	ถ้าห้องสมุดมีบริการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลต่างๆ เช่น I3E, ERIC, DAO, ABI/Inform, ACM ฯลฯ ท่านก็สนใจจะสืบค้น.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.2.12	หากห้องสมุดมีเอกสารโครงงาน/วิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ท่านก็ประสงค์จะเข้าไปค้นคว้า.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.2.13	ถ้าห้องสมุดมีวารสารหลากหลายประเภท ท่านก็สนใจเข้าไปนั่งอ่าน.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.2.14	ถ้าห้องสมุดมีสื่อโสตทัศน์ เช่น เทปบันทึกเสียง เทปวีดิทัศน์ ฯลฯ สำหรับศึกษาค้นคว้า ท่านก็สนใจเข้าศึกษาค้นคว้า.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.2.15	ถ้าห้องสมุดมีบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการอย่างสุภาพและเป็นกันเอง ท่านก็ต้องการไปขอคำแนะนำ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.2.16	แม้บรรณารักษ์ไม่อาจตอบคำถามต่างๆ แก่ท่านได้ ท่านก็ยังต้องการเข้าไปศึกษาค้นคว้า.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อที่	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.2.17	ถ้าห้องสมุดมีบริการอินเทอร์เน็ต ท่านก็สนใจจะเข้าใช้บริการ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.2.18	แม้ห้องสมุดมีบริการค้นหารายการหนังสือโดยใช้คอมพิวเตอร์ (OPAC) ท่านก็ไม่ประสงค์ไปใช้บริการ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.2.19	แม้ห้องสมุดจะมีบริการสอนการใช้ห้องสมุด ท่านก็ไม่สนใจขอรับบริการ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.2.20	ถ้าห้องสมุดมีบริการสอนการสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต ท่านก็ประสงค์ขอรับบริการ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.2.21	แม้ห้องสมุดให้บริการยืม-คืนที่สะดวกรวดเร็ว ท่านก็ไม่ประสงค์จะเข้าใช้บริการ	.....	.....	.....	.....	.....
2.2.22	ท่านเบื่อจะเข้าใช้บริการห้องสมุด ถ้าห้องสมุดมีกฎระเบียบที่เข้มงวด.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.2.23	ถ้าห้องสมุดขยายเวลาเปิดบริการให้มากขึ้น ท่านก็จะมีเวลาเข้าใช้ห้องสมุด.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.2.24	แม้ห้องสมุดมีการประชาสัมพันธ์บริการต่างๆ ให้ได้รับรู้อย่างต่อเนื่อง ก็ไม่กระตุ้นให้ท่านสนใจอยากใช้บริการ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.2.25	แม้ห้องสมุดจะจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น งานสัปดาห์ห้องสมุด การฉายภาพยนตร์จากแผ่นวีซีดี ท่านก็ไม่ประสงค์เข้าร่วมกิจกรรม.....	.....	.....	.....	.....	.....

2.3 ด้านการเรียนการสอน

ข้อที่	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.3.1	ถ้าอาจารย์มอบหมายให้ทำรายงาน ท่านก็จะเข้าไปค้นคว้าหาข้อมูลในห้องสมุด.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.3.2	ถ้าอาจารย์กำหนดให้ฝึกปฏิบัติมาก ท่านก็จะไม่มีโอกาสใช้บริการห้องสมุด.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.3.3	ถ้าอาจารย์สอนโดยบรรยายตามตำราเป็นหลัก ท่านก็จะศึกษาเฉพาะจากตำราที่อาจารย์ใช้เท่านั้น.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.3.4	ถ้าอาจารย์แนะนำให้ท่านศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในห้องสมุด ท่านก็จะปฏิบัติตามคำแนะนำ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.3.5	หากการสอนใช้วิธีการอภิปรายแสดงความคิดเห็น ท่านก็จะค้นคว้าหาข้อมูลล่วงหน้า.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อที่	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.3.6	แม้อาจารย์ไม่ได้กำหนดรายชื่อเอกสารอ่านเพิ่มเติม ท่านก็จะหาเอกสารอ่านเพิ่มเติมเอง.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.3.7	เนื่องจากหลักสูตรกำหนดให้นักศึกษาทำโครงงาน ท่านจึงต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในห้องสมุด.....	.....	.....	.....	.....	.....

ขอขอบคุณสำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวอังคณา แวซอเหาะ
วันเดือนปีเกิด	12 มีนาคม 2517
สถานที่เกิด	เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	88/763 ถนนพระราม 2 แขวงแสมดำ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร 10150
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ 1 ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน
พ.ศ. 2540	ศศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) จากสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2547	ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ